

فهرست مطالب

مقدمه توجیهی.....	۱.....
بررسی مواد	۱.....
ماده (۱)	۱.....
ماده (۲)	۱.....
بند(ج) ماده (۳)	۱.....
بند(الف) ماده (۱۱)	۲.....
بند(ج) ماده (۱۱)	۲.....
بند(الف) و (ب) ماده (۱۳)	۲.....
بندهای (۱) و (۲) ماده (۱۶)	۲.....
بندهای (ه) و (و) ماده (۱۹)	۲.....
جزء (۶) بند(و) ماده (۱۹)	۲.....
بند(ج) ماده (۲۳)	۲.....
بند(ب) ماده (۲۴)	۲.....
بند(ج) ماده (۲۴)	۲.....
ماده (۲۷)	۲.....
ماده (۲۹) مکرر	۲.....
بند(الف) جزء (۲) ماده (۳۰)	۳.....
تبصره ماده (۳۰)	۳.....
ماده (۳۱)	۳.....
ماده (۳۲)	۳.....

تبصره (۱) ماده (۶۸) مکرر (۲).....	۸	بند (د) ماده (۳۲).....	۳
ماده (۶۸) مکرر (۴).....	۸	ماده (۳۵).....	۳
ماده (۶۸) مکرر (۵).....	۹	ماده (۳۶).....	۳
ماده (۶۸) مکرر (۶).....	۹	تبصره (۲) ماده (۳۶).....	۴
ماده (۶۸) مکرر (۷).....	۹	بند (ب) ماده (۳۸).....	۴
ماده (۶۸) مکرر (۸).....	۹	بند (الف) ماده (۴۰).....	۴
ماده (۶۸) مکرر (۱۰).....	۹	بند (ب) ماده (۴۰).....	۴
ماده (۶۹).....	۹	بند (الف) ماده (۴۱).....	۴
بند (ز) ماده (۷۱).....	۱۰	بند (ب) ماده (۴۱).....	۴
بند (الف) ماده (۷۳).....	۱۰	بند (ب) ماده (۴۲).....	۴
بند (ب) ماده (۷۳).....	۱۰	جزءهای (۱) و (۲) بند (د) ماده (۴۲).....	۴
بند (ج) ماده (۷۳).....	۱۰	تبصره بند (د) ماده (۴۲).....	۴
ماده (۷۶).....	۱۱	بند (ز) ماده (۴۲).....	۴
ماده (۷۹).....	۱۲	بند (و) ماده (۴۲).....	۴
ماده (۸۰).....	۱۲	بند (ج) ماده (۴۵).....	۵
ماده (۸۱).....	۱۴	ماده (۴۶).....	۵
ماده (۸۴).....	۱۵	ماده (۴۷).....	۵
ماده (۸۵).....	۱۵	بند (ب) ماده (۴۸).....	۵
ماده (۸۶).....	۱۵	بند (د) ماده (۴۸).....	۵
ماده (۸۷).....	۱۵	بند (هـ) ماده (۴۸).....	۵
ماده (۸۸).....	۱۵	بند (ج) ماده (۴۸).....	۵
ماده (۸۹) مکرر (۱).....	۱۵	بند (ی) ماده (۴۸).....	۵
ماده (۸۹) مکرر (۲).....	۱۶	ماده (۴۸) مکرر.....	۵
ماده (۹۸) مکرر (۳).....	۱۶	ماده (۴۹).....	۵
بند (هـ) ماده (۹۰).....	۱۶	بند (ط) ماده (۴۹).....	۶
بند (ز) ماده (۹۰).....	۱۷	تبصره (۲) بند (ی) ماده (۴۹).....	۶
ماده (۹۲) مکرر.....	۱۷	ماده (۴۹) مکرر.....	۶
بند (الف) ماده (۹۳).....	۱۷	بند (الف) ماده (۵۱).....	۶
بند (د) ماده (۹۳).....	۱۷	بند (د) ماده (۵۲).....	۶
ماده (۹۴).....	۱۷	بند (ج) ماده (۵۲).....	۶
ماده (۹۷).....	۱۷	بند (و) ماده (۵۲).....	۶
ماده (۱۰۰).....	۱۸	ماده (۵۵).....	۶
ماده (۱۰۲).....	۱۸	ماده (۵۵) مکرر (۱).....	۶
ماده (۱۰۲) مکرر (۲).....	۱۸	ماده (۵۵) مکرر (۲).....	۷
ماده (۱۰۲) مکرر (۳).....	۱۹	ماده (۵۵) مکرر (۳).....	۷
ماده (۱۰۴).....	۱۹	ماده (۶۲).....	۷
ماده (۱۰۵).....	۱۹	ماده (۶۳).....	۷
ماده (۱۰۶).....	۱۹	ماده (۶۴).....	۷
ماده (۱۱۰).....	۱۹	بند (الف) ماده (۶۵) مکرر (۱).....	۷
ماده (۱۱۲).....	۱۹	بند (ب) ماده (۶۵) مکرر (۱).....	۷
ماده (۱۱۵).....	۱۹	ماده (۶۵) مکرر (۳).....	۸
ماده (۱۱۶).....	۱۹	ماده (۶۵) مکرر (۴).....	۸
ماده (۱۱۸).....	۱۹	ماده (۶۶).....	۸
ماده (۱۱۹).....	۲۰	ماده (۶۷).....	۸

ماده (۱۲۰)	۲۰	بند (الف) ماده (۱۶۰)	۲۶
ماده (۱۲۱)	۲۰	بند (هـ) ماده (۱۶۰)	۲۶
ماده (۱۲۱) مکرر (۱)	۲۰	ماده (۱۶۴)	۲۶
ماده (۱۲۲)	۲۰	ماده (۱۶۵)	۲۶
ماده (۱۲۳)	۲۰	ماده (۱۶۶)	۲۶
ماده (۱۲۴)	۲۱	ماده (۱۶۸)	۲۷
ماده (۱۲۵)	۲۱	ماده (۱۶۹)	۲۷
ماده (۱۲۶)	۲۱	بند (الف) ماده (۱۷۰)	۲۸
ماده (۱۲۶) مکرر (۱)	۲۱	بند (ب) ماده (۱۷۰)	۲۸
ماده (۱۲۷)	۲۱	ماده (۱۷۱)	۲۹
ماده (۱۲۸)	۲۱	ماده (۱۷۱) مکرر (۲)	۲۹
ماده (۱۲۹)	۲۱	بند (الف) ماده (۱۷۲)	۲۹
بند (الف) ماده (۱۳۰)	۲۲	تبصره (۲) ماده (۱۷۲)	۲۹
ماده (۱۳۱)	۲۲	ماده (۱۷۳)	۲۹
ماده (۱۳۴)	۲۲	بند (ل) ماده (۱۷۴)	۲۹
ماده (۱۳۶)	۲۲	ماده (۱۷۴)	۲۹
ماده (۱۳۹)	۲۲	ماده (۱۷۵)	۳۰
ماده (۱۴۰)	۲۲	ماده (۱۷۶)	۳۰
ماده (۱۴۱)	۲۳	ماده (۱۷۷)	۳۰
ماده (۱۴۲)	۲۳	ماده (۱۷۸)	۳۰
ماده (۱۴۳) مکرر (۱)	۲۳	ماده (۱۷۹)	۳۰
ماده (۱۴۳) مکرر (۲)	۲۳	ماده (۱۷۹) مکرر (۱)	۳۰
ماده (۱۴۵)	۲۳	ماده (۱۸۳)	۳۰
ماده (۱۴۶)	۲۳	بند (الف) ماده (۱۸۳) مکرر	۳۱
بند (الف) ماده (۱۴۷)	۲۳	بند (ب) ماده (۱۸۳) مکرر	۳۱
بند (ب) ماده (۱۴۷)	۲۳	بند (ج) ماده (۱۸۳) مکرر	۳۱
بند (ج) ماده (۱۴۷)	۲۳	ماده (۱۸۵) مکرر (۱)	۳۱
بند (هـ) ماده (۱۴۷)	۲۳	ماده (۱۸۷)	۳۱
بند (ز) ماده (۱۴۷)	۲۴	ماده (۱۸۷) مکرر	۳۲
ماده (۱۴۸)	۲۴	ماده (۱۸۹)	۳۲
ماده (۱۴۸) مکرر (۱)	۲۴	ماده (۱۹۰)	۳۲
ماده (۱۴۸) مکرر (۲)	۲۴	ماده (۱۹۱)	۳۲
ماده (۱۵۰)	۲۴	ماده (۱۹۲)	۳۳
ماده (۱۵۱)	۲۴	ماده (۱۹۴)	۳۳
ماده (۱۵۴)	۲۴	ماده (۱۹۵) مکرر	۳۳
بند (الف) ماده (۱۵۵)	۲۴	ماده (۱۹۶)	۳۳
بند (ب) ماده (۱۵۵)	۲۵	ماده (۱۹۸)	۳۳
ماده (۱۵۶) مکرر (۱)	۲۵	ماده (۱۹۹)	۳۳
ماده (۱۵۶) مکرر (۳)	۲۵	اصلاحات ماده (۱۹۹)	۳۴
ماده (۱۵۶) مکرر (۴)	۲۵	ماده (۲۰۰)	۳۴
بند (ب) ماده (۱۵۹)	۲۶	ماده (۲۰۰) مکرر (۴)	۳۴
بند (ج) ماده (۱۵۹)	۲۶	ماده (۲۰۰) مکرر (۵)	۳۵
بند (هـ) ماده (۱۵۹)	۲۶	ماده (۲۰۰) مکرر (۶)	۳۵
بند (و) ماده (۱۵۹)	۲۶	ماده (۲۰۰) مکرر (۸)	۳۵

مقدمه توجیهی

قانون برنامه، برنامه جامعی است که توسط دولت برای مدت پنج سال تنظیم و در ضمن آن اهداف و سیاست‌های توسعه اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی کشور طی آن مدت مشخص شده و به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد. قبل از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، پنج برنامه عمرانی در کشور از سال ۱۳۲۷ تا ۱۳۵۶ اجرا گردید و بعد از انقلاب اسلامی نیز، اولین برنامه با رویکرد تعدیل اقتصادی، در تاریخ ۱۳۶۸/۱۱/۱۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان رسید؛ بعد از آن برنامه، سه برنامه دیگر نیز تصویب و اجرا گردیدند که آخرین آن برنامه چهارم توسعه است که پس از تصویب در تاریخ ۱۳۸۳/۶/۱۱، اجرای آن از ابتدای سال ۱۳۸۴ شروع شد.

با پایان مهلت اجرای برنامه چهارم توسعه، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب، ضمن ابلاغ سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه در چارچوب سند چشم‌انداز بیست ساله و با رویکرد مبنایی پیشرفت و عدالت، خواستار ظاهر شدن این سیاست‌ها در جای جای کلیه فعالیت‌های کشور چه در بُعد تقنین و چه در بُعد اجرا شدند.

با توجه به تأکید مقام معظم رهبری بر رویکرد مبنایی پیشرفت و عدالت، ضروری است که در برنامه پنجم توسعه، راه برای وصول به اهداف چشم‌انداز بیست‌ساله کشور و نیز سیاست‌های کلی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری هموار گردیده و برنامه در چارچوب چشم‌انداز و سیاست‌های ابلاغی تنظیم و تصویب گردد.

در پی ابلاغ سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه توسط مقام معظم رهبری، دولت در چارچوب این سیاست‌ها و نیز چشم‌انداز بیست‌ساله کشور اقدام به تنظیم و تدوین لایحه برنامه پنجم توسعه نمود که پس از تدوین و تنظیم، آن را برای تصویب تقدیم مجلس کرد که لایحه دولت در کمیسیون تلفیق مجلس مورد بحث و بررسی قرار گرفت و کمیسیون مزبور پس از بررسی‌های فراوان در نهایت با تنظیم گزارشی، لایحه مزبور را برای تصویب نهایی به صحن علنی مجلس شورای اسلامی ارائه نمود.

با توجه به حجم زیاد لایحه مزبور، مرکز تحقیقات شورای نگهبان لایحه مزبور را که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، از لحاظ مغایرت با اصول قانون اساسی و نیز سیاست‌های کلی ابلاغی مورد بحث و بررسی قرار داده که نتیجه این بررسی در قالب گزارش مزبور تقدیم می‌گردد.

بررسی مواد

ماده (۱)

با توجه به فرمایشات اخیر مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۳۸۹/۰۹/۱۱ مبنی بر اینکه تصویب الگوی مذکور کار دولت و مجلس نیست و این الگو یک سند بالادستی است که ظاهراً به تصویب معظم‌له خواهد رسید، لذا تصویب الگوی مذکور توسط مجلس مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.

همچنین با توجه به اینکه بر اساس فرمایشات معظم‌له، ظاهراً دبیرخانه و مرکز تهیه این الگو توسط معظم‌له تعیین می‌شود، لذا استقرار دبیرخانه تهیه الگو در قوه مجریه مندرج در تبصره، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.

ماده (۲)

با توجه به اینکه بر اساس ماده واحده اصول حاکم بر سیاست‌های کلی، برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی برنامه پنجم توسعه مصوب ۸۷/۲/۲۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی، تهیه پیوست فرهنگی با تأیید و تحت اشراف شورای عالی انقلاب فرهنگی صورت می‌گیرد لذا عدم تصریح به این موضوع محل ایراد و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.

بند (ج) ماده (۳)

واژه دیجیتال به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
بند(الف) ماده(۱۱)

الزام دولت به تدوین لایحه مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است.
بند(ج) ماده(۱۱)

عبارت «اجرای سیاست‌ها» متضمن ابهام است و از این جهت که موجب دخالت شورای عالی انقلاب فرهنگی در امر اجرا می‌شود، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی می‌باشد.
بند(الف) و (ب) ماده(۱۳)

ضوابط و مقررات یادشده اگر جنبه تقنینی داشته باشد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی و اگر جنبه آیین‌نامه‌ای داشته باشد مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
بندهای (۱) و (۲) ماده(۱۶)

الزام دولت به، منظور نمودن موضوعات بندهای (۱) و (۲) در لایحه بودجه سنواتی با اصول ۷۴ و ۵۲ قانون اساسی مغایرت دارد.
بندهای (هـ) و (و) ماده(۱۹)

ارائه گزارش به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی با توجه به پاسخگو بودن وزیر در برابر مجلس شورای اسلامی مغایر اصل ۱۳۷ قانون اساسی است.
جزء(۶) بند(و) ماده(۱۹)

ارائه گزارش به کمیسیون آموزش و تحقیقات مبنیاً بر ایراد فوق‌الذکر، مغایرت قانونی دارد.
بند(ج) ماده(۲۳)

اطلاق بند مذکور بدون اشاره به تدریس زبان فارسی مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
بند(ب) ماده(۲۴)

تأیید آیین‌نامه‌های مربوط به فرهنگستان‌ها توسط رئیس‌جمهور مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است. همچنین با توجه به اینکه موضوعات استخدامی از جمله گزینش، شرایط لازم برای ورود به خدمت، تخلف و غیره ماهیت تقنینی دارند، لذا واگذاری آن به آیین‌نامه مصوب وزیر مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.
بند(ح) ماده(۲۴)

مفاد این بند با توجه به اینکه متضمن تبعیض ناروا میان شهروندان (قشر فقیر و غنی) می‌باشد، لذا مغایر با بند(۹) اصل سوم قانون اساسی است. بعلاوه از آنجا که مفاد این حکم متضمن اضرار به حقوق دانشجویان دولتی است و این پذیرش بدون آزمون سراسری و کنکور صورت می‌گیرد و به این موضوع تصریح نشده است مغایر اصل ۴۰ قانون اساسی است.
ماده(۲۷)

الزام دولت به تدوین لایحه بودجه به نحو خاص مغایر اصول ۵۲ و ۷۴ قانون اساسی است. در ضمن حساب ذخیره ارزی در حال تبدیل به صندوق توسعه ملی است که توسط مقام معظم رهبری در سیاست‌های کلی برنامه پنجم پیش‌بینی شده است.
ماده(۲۹) مکرر

«سند ملی کار شایسته» با توجه به ماهیت تقنینی آن مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.^۱ همچنین علاوه بر ابهام در ماهیت حقوقی این سند؛ برخی مصوبات سازمان بین‌المللی کار از آنجا که جنبه قانون دارد و به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسیده است، مغایر اصل ۷۷ قانون اساسی است. در ضمن عبارت «حقوق کار» واجد ابهام است و اگر منظور قانون کار است، باید تصریح شود.

۱. موضوع مندرج در ماده فوق، در ماده(۱۰۱) قانون برنامه چهارم توسعه نیز مورد اشاره واقع شده بود.

بند(الف) جزء(۲) ماده(۳۰)

واژه جدید باید قبل از واژه بنگاهداری ذکر شود.

تبصره ماده(۳۰)

عبارت «اقدام قانونی لازم» متضمن ابهام است. اگر منظور ارائه لایحه است، مغایر اصل ۷۴ است و اگر منظور مصوبه دولت باشد، با توجه به اینکه موضوعات مذکور در تبصره، جنبه تقنینی دارند، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد.

ماده(۳۱)

با توجه به اینکه موضوع ماده مذکور جنبه تقنینی دارد^۱ لذا واگذاری تصویب آن به آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد

ماده(۳۲)

- اطلاق بند(الف) ماده(۳۲) مبنی بر اعطای اجازه تأسیس صندوق‌های خصوصی و حکم به الزام افراد به پرداخت وجه در قبال بیمه، مغایر با اصل ۲۹ قانون اساسی می‌باشد.

- قید ۱۰ سال در بند(الف) ماده(۳۲) و مشخص نکردن ساز و کار تضمین حق بیمه‌شدگان برای بیشتر از ۱۰ سال، مغایر اصل ۲۹ قانون اساسی و همچنین بند(۱۰) اصل ۳ قانون اساسی می‌باشد.

- اطلاق بند(س) ماده(۱۷۴) مغایر اصل ۲۹ قانون اساسی می‌باشد؛ با این توضیح که برابر نظریه شماره ۸۲/۳۰/۶۲۶۳ موخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴ شورای نگهبان، چون اصل ۲۹ قانون اساسی بیمه شدن را حق همگانی عمومی افراد قرار داده است و از آنجا که بند مذکور، حکم به الزام همه اقشار می‌نماید، نسبت به مواردی که در قبال بیمه ملزم به پرداخت وجه می‌شوند و احیاناً توان پرداخت ندارند، مغایر اصل مذکور شناخته شد.

- بند(ج) ماده(۳۲) به دلیل الزام بیمه‌شدگان به تبعیت از مقررات تأمین اجتماعی و سلب اختیار از آنان در انتخاب سایر سازمان‌ها و صندوق‌ها نظیر بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر مغایر اصل ۲۹ قانون اساسی می‌باشد.

با این توضیح که دارندگان مشاغل آزاد در محیط روستایی و عشایری می‌توانند با جای صندوق تأمین اجتماعی، صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر را انتخاب نمایند و از آنجا که بند مذکور این اشخاص را ملزم به تبعیت از مقررات تأمین اجتماعی و به تبع آن صندوق تأمین اجتماعی می‌نماید، مغایر اصل ۲۹ قانون اساسی است.

بند(د) ماده(۳۲)

مفاد این بند چون متضمن وضع آیین‌نامه و تصویب‌نامه است، لذا تفویض آن به معاون رئیس‌جمهور مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

ماده(۳۵)

تعیین مرجع رسیدگی کننده به اعتراض ذینفعان واجد ماهیت تقنینی بوده و با عنایت به اینکه تشکیل کمیسیون‌های اداری و دادگاه‌های اداری به‌طور منجز از سوی مقنن مشخص و معین می‌شود، لذا واگذاری آن به هیأت وزیران مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده(۳۶)

با توجه به اینکه تعیین شرح وظایف شورای عالی وابسته به قوه مجریه، واجد ماهیت تقنینی است لذا واگذاری آن به هیأت وزیران مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است؛ در ضمن با توجه به اینکه مرجع نهایی تصویب تأیید مصوبات شورای عالی سلامت و امنیت غذایی و ترکیب اعضای آن معلوم نیست لذا بند(ب) محل ابهام است. بند(ج) ماده(۳۶) نیز مبنیاً بر نفر مذکور محل ابهام است.

۱ راجع به این موضوعات در قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۸۲ - تعیین تکلیف شده است.

تبصره (۲) ماده (۳۶)

با توجه به این که عضویت کارمندان دولت بر اساس اصل ۱۴۱ قانون اساسی تنها در هیأت مدیره یا مدیریت عامل شرکت‌های خصوصی ممنوع است، لذا منع فعالیت پزشکان دولتی در مراکز بخش خصوصی و خیریه موجب توسعه اصل ۱۴۱ قانون اساسی می‌شود. در ضمن تعیین سایر شاغلین حرف سلامت توسط هیأت وزیران با توجه به اینکه قانونگذار در صدر تبصره (۲) پزشکان را مورد حکم قرار داده است، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند (ب) ماده (۳۸)

ذیل بند (ب) با توجه به الزام دولت به ارائه لایحه به نحو خاص مغایر اصول ۵۲ و ۷۴ قانون اساسی است. در ضمن تعیین ۱۰ درصد خالص کل وجوه حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها علاوه بر اعتبارات بخش سلامت با توجه به اینکه در لایحه دولت نبوده است و موجب ایجاد بار مالی برای دولت می‌شود مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است.

بند (الف) ماده (۴۰)

با توجه به اینکه تعیین تسهیلات ویژه جنبه مقررات‌گذاری دارد لذا واگذاری آن به معاونت مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

بند (ب) ماده (۴۰)

اطلاق واژه سیاست‌گذاری مغایر با بند (۱) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.

بند (الف) ماده (۴۱)

حضور معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور (غیروزیر) در کارگروه با توجه به ماهیت «اقدامات» که جنبه آیین‌نامه‌ای دارد، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

بند (ب) ماده (۴۱)

برداشت درآمدهای اختصاصی از خزانه، هر سه ماه یکبار توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خارج از بودجه سالیانه بوده، لذا مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی است.

بند (ب) ماده (۴۲)

اجازه به دولت در ادغام بخش‌های بیمه‌های درمانی در سازمان بیمه خدمات درمانی با توجه به اینکه موضوع واجد جنبه تقنینی است، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد.

جزء‌های (۱) و (۲) بند (د) ماده (۴۲)

با توجه به این که در لایحه اولیه، دولت موظف به پرداخت ۵ درصد سهم بیمه‌شده بوده، اما در مصوبه مجلس این درصد تغییر یافته و موجب افزایش هزینه عمومی گردیده و طریق جبران آن معلوم نشده است، لذا مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است.

تبصره بند (د) ماده (۴۲)

با توجه به اینکه به موضوع واریز به خزانه تصریح نشده است، لذا مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی است.

بند (ز) ماده (۴۲)

دستورالعمل اجرایی با توجه به اینکه جنبه آیین‌نامه‌ای دارد، بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی باید به تصویب هیأت وزیران یا وزرای مربوطه برسد، لذا دخالت فرد غیروزیر (معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور) در تصویب، تهیه و ابلاغ دستورالعمل مذکور مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

بند (و) ماده (۴۲)

با توجه به مفاد جزء (۲۵ - ۲) بند (الف) (بخش امور اقتصادی) سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه مصوب مقام معظم رهبری مبنی بر اینکه نظارت از جمله امور حاکمیتی تلقی شده است، لذا بند (و) بدون تصریح به نظارت نهایی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مغایر سیاست مذکور و در نهایتاً

مغایر اصل ۱۱۰ قانون اساسی می‌باشد.

بند (ج) ماده (۴۵)

الزام دولت به تهیه لایحه، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است.

ماده (۴۶)

با توجه به اینکه در لایحه دولت، ارائه مشوق‌های لازم صرفاً برای بیمه زنان خانه‌دار پیش‌بینی شده، اما در مصوبه مجلس این موضوع به نحو چشمگیری توسعه و گسترش پیدا کرده است و موجب تحمیل بار مالی به دولت شده، لذا مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است.

ماده (۴۷)

اگر منظور از تأسیس مراکز مشاوره، ایجاد یک نظام صنفی حرفه‌ای است، با توجه به اینکه این امر ماهیت تقنینی دارد، لذا تفویض تصویب آن به هیأت وزیران مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. در ضمن با توجه به اینکه تعیین صلاحیت‌ها و شرایط مورد نظر برای احراز این امر نیز جنبه تقنینی دارد، لذا تفویض آن نیز به هیأت وزیران مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند (ب) ماده (۴۸)

با توجه به اینکه مفاد بند مذکور در لایحه دولت نبوده و موجب تحمیل بار مالی بر دولت می‌شود، لذا مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است.

بند (د) ماده (۴۸)

با توجه به اینکه موضوع مذکور در لایحه دولت نبوده است، لذا پیش‌بینی آن در لایحه بودجه سنواتی دولت، مغایر اصول ۵۲ و ۷۴ قانون اساسی است.

بند (هـ) ماده (۴۸)

چون موضوع امتیاز در این بند معلوم نیست، واجد ابهام است.

بند (ح) ماده (۴۸)

الزام دولت به پیش‌بینی محل تأمین هزینه از طریق بودجه سنواتی، مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی است و چون طریق جبران این هزینه مشخص نشده است، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی نیز محسوب می‌شود.

بند (ی) ماده (۴۸)

تصویب سند راهبردی خدمت‌رسانی به رزمندگان بدون تأیید نهایی مقام معظم فرماندهی کل قوا مغایر با بند (۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.

ماده (۴۸) مکرر

با توجه به اینکه مفاد این ماده در لایحه پیشنهادی نبوده است و موجب تحمیل بار مالی به دولت می‌شود، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است.

ماده (۴۹)

الف) مفاد دستورالعمل تدوینی حمایت از صنعت فناوری اطلاعات توسط وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنایع و معادن و بازرگانی با هماهنگی معاونت، اگر دارای ماهیت تقنینی باشد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی و اگر دارای ماهیت آیین نامه ای است که ظاهراً اینچنین است، (نقش تعیین کننده معاونت در تدوین آن) مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد. لازم به ذکر است اگر هماهنگی معاونت، جنبه تأیید نهایی داشته باشد، با مفاد اصل ۱۳۸ قانون اساسی مبنی بر تدوین آیین نامه اجرایی توسط چند وزیر، مغایرت دارد.

ب) تدوین دستورالعمل تبادل و به اشتراک‌گذاری رایگان اطلاعات توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت اطلاعات با هماهنگی معاونت، اگر دارای ماهیت آیین نامه ای است (نقش تعیین کننده معاونت در تدوین آن) در آن صورت، مغایر اصل ۱۳۸ اساسی می‌باشد.

ج) تدوین دستورالعمل ارائه خدمات توسط دفاتر پستی و پیشخوان خدمات دولت توسط وزارت ارتباطات

و فناوری اطلاعات با هماهنگی معاونت اگر دارای ماهیت تقنینی باشد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی و اگر دارای ماهیت آیین‌نامه‌ای است (نقش تعیین کننده معاونت در تدوین آن) مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد.^۱ (ه) تدوین معیارها و ضوابط تولید و انتشار داده‌های مکانی توسط معاونت اگر دارای ماهیت تقنینی باشد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی و اگر دارای ماهیت مقررات گذاری است مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد. تبصره بند (ه) تهیه دستورالعمل ارائه اطلاعات پایهای مکانی دستگاههای دولتی توسط معاونت اگر دارای ماهیت مقررات گذاری است مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد.

بند(ط) ماده(۴۹)

۱- موضوع خسارت، چون مستلزم رسیدگی قضایی است، لذا مغایر اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی است.
۲- تعیین جرمه چون جنبه مجازات دارد، لذا واگذاری آن به نهادهای غیر از قوه مقننه مغایر اصول ۸۵ و ۳۶ قانون اساسی است.^۲
تبصره(۲) بند(ی) ماده(۴۹)

استفاده از واژه های «اینترنت»، «سوئیچ ها»، «اینترنت» مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی می‌باشد.
ماده(۴۹) مکرر

اتفاق انجام «حمایتهای لازم» در این ماده در رابطه با کمک های مالی بلاعوض بدون رعایت ترتیبات مقرر در اصل هشتم قانون اساسی مغایر اصل فوق است.
بند(الف) ماده(۵۱)

مفاد دستورالعمل، اگر جنبه آیین‌نامه‌ای داشته باشد، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
بند(د) ماده(۵۲)

عبارت «برنامه جامع بیکاری» اگر متضمن وضع قاعده آمره باشد، با توجه به تصویب قانون بیمه بیکاری - مصوب ۱۳۶۹- مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.
بند(ح) ماده(۵۲)

اگر دستورالعمل جنبه آیین‌نامه‌ای داشته باشد، تصویب آن توسط کارگروه مذکور، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است و اگر جنبه آیین‌نامه‌ای نداشته باشد، با توجه به اصل ۱۲۶ قانون اساسی، عدم ذکر تأیید نهایی رئیس‌جمهور مغایرت قانونی دارد.
بند(و) ماده(۵۲)

عدم تصریح به کارکنان قراردادی (غیررسمی) به دلیل ایجاد تبعیض ناروا مغایر با بند(۹) اصل ۳ قانون اساسی است.
ماده(۵۵)

ادغام وزارتخانه‌ها در یکدیگر به دلیل اینکه ماهیت تقنینی دارد و بر اساس اصل ۱۳۳ قانون اساسی تعداد وزیران به موجب قانون معین می‌شود، لذا مغایر اصول ۸۵ و ۱۳۳ قانون اساسی است. قسمت اخیر ماده(۵۵) نیز چون متضمن الزام به ارائه لایحه به مجلس می‌باشد، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است.
ماده(۵۵) مکرر (۱)

۱. طرح دفاتر پیشخوان دولت در ماه گذشته به تصویب نهایی نمایندگان مجلس شورای اسلامی رسیده است و در تاریخ ۱۳۸۹/۰۷/۱۱ به شورای نگهبان ارسال شده است، شورای نگهبان در خصوص طرح مذکور (تصویر پیوست) چنین اظهار نظر کرده است: «ماده واحده چون از جهت محدوده فعالیت و نهادهای مشمول و نیز ضوابط مربوط به ایجاد دفاتر پیشخوان و خصوصیات اشخاص تشکیل‌دهنده و متصدیان آنها مشخص نیست، ابهام دارد. اگر منظور این باشد که این مواد در آیین‌نامه پیش‌بینی شود، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.»

۲. لازم به ذکر است صلاحیت و ترکیب اعضای کمیسیون تنظیم ارتباطات در مواد (۵) و (۶) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - مصوب ۱۳۸۲- ذکر شده است.

تصویب برنامه ملی آماری کشور و ضوابط تعیینی توسط شورای عالی آمار (موضوع مواد (۹) و (۱۰) قانون مرکز آمار ایران - مصوب ۱۳۵۳) با توجه به داشتن ماهیت مقررات گذاری مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد.

ماده (۵۵) مکرر (۲)

تهیه و تصویب ضوابط، دستورالعمل‌ها و استانداردهای موضوع ماده فوق توسط معاونت با توجه به داشتن ماهیت مقررات گذاری مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد.

ماده (۵۵) مکرر (۳)

اختیار تفویضی به معاونت توسعه و سرمایه انسانی در رابطه با اصلاح ساختار دستگاههایی که به ساخت و ساز ساختمانهای عمومی و دولتی می‌پردازند با توجه به اطلاق این تفویض به دلیل اینکه شامل اصلاح ساختار سازمانها و نهادهایی می‌گردد که به موجب قانون ایجاد شده اند مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد.

ماده (۶۲)

انتخاب نمایندگان مجلس در کارگروه توسط کمیسیون‌های سه‌گانه اقتصادی، اصل نودم و برنامه و بودجه، مغایر اصل ۸۵ و اصول نظارتی مجلس شورای اسلامی است. همچنین با توجه به اینکه اختیارات و صلاحیت‌های مجلس شورای اسلامی توسط مقنن اساسی در فصل مربوط به قوه مقننه در اصولی مانند ۷۱، ۷۶ و ۸۵ احصاء شده است، لذا عضویت نمایندگان مجلس در کمیسیون‌ها و شوراهای وابسته به قوه مجریه حتی به عنوان ناظر و بدون داشتن حق رأی نوعی دخالت در امر اجرا و مغایر اصول ۶۰ و ۵۷ قانون اساسی و به منزله توسعه دامنه قلمرو صلاحیت و اختیارات قوه مقننه است. همچنین ابلاغ دستورالعمل بازنگری و تسهیل و اصلاح و جایگزینی روشها، تجمیع مجوزها و لغو مجوزهای غیرضروری پس از تأیید رئیس‌جمهور، چون جنبه آیین‌نامه‌ای و مقررات‌گذاری دارد، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

ماده (۶۳)

موضوع رسیدگی انتظامی چون ماهیت تقنینی دارد و مستلزم وضع ضوابط متضمن محرومیت از حقوق اجتماعی است، لذا تفویض آن به هیأت وزیران مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۶۴)

احتساب خسارات و تعیین میزان آن، چون متضمن و مستلزم رسیدگی قضایی است، لذا واگذاری آن به مصوبه شورای اقتصاد، مغایر صلاحیتهای ذاتی و قانونی قوه قضائیه مندرج در اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی است.

بند (الف) ماده (۶۵) مکرر (۱)

۱- واژه «کلانشهرها» بدون تعیین مصادیق آن از سوی قانونگذار واجد ابهام است. اگر قرار بر تعیین مصادیق از سوی هیأت وزیران است، این صلاحیت باید به طور شفاف تصریح شود.

۲- واژه «مقامات» بدون تعیین مصادیق آن از سوی قانونگذار واجد ابهام است. اگر منظور مقامات موضوع ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری است، باید به آن تصریح شود.

۳- با توجه به اینکه موضوع بند (الف) مربوط به امور اداری و استخدامی است و بر اساس اصل ۱۲۶ قانون اساسی مسئولیت امور اداری و استخدامی کشور بر عهده رئیس‌جمهور است و رئیس‌جمهور این وظیفه را به معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی خود تفویض کرده است، لذا عضویت نمایندگان معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و دستگاه متبوع در کارگروه موضوع بند (الف) در انطباق با اصل ۱۲۶ قانون اساسی محل تأمل است.

بند (ب) ماده (۶۵) مکرر (۱)

۱- واژه «مقامات» با توجه به استدلال ذکر شده، محل ابهام است.

۲- واژه «ایثارگران» بدون تعیین مصادیق، شمول و تعریف آن واجد ابهام است.
ماده (۶۵) مکرر (۳)

وضع ضوابط توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور چون جنبه مقررات‌گذاری دارد و این صلاحیت بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی صرفاً قابل تفویض به هیأت وزیران و وزیر می‌باشد، لذا واگذاری این اختیار به اشخاص دیگر در انطباق با اصل مذکور، محل ایراد و تأمل است.
ماده (۶۵) مکرر (۴)

۱- اطلاق تصویب اعتبارات مورد نیاز توسط شورای عالی آمار مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی مبنی بر صلاحیت هیأت وزیران در تهیه لایحه بودجه و صلاحیت مجلس شورای اسلامی در تصویب بودجه سالانه کل کشور است.

۲- عضویت نمایندگان مجلس به عنوان ناظر در شوراهای عالی وابسته به قوه مجریه حتی بدون داشتن حق رأی با توجه به اینکه اختیارات نظارتی مجلس بر اساس اصول قانون اساسی (از قبیل ۵۵، ۷۶، ۸۸، ۸۹ و ۹۰) به قید انحصار تعیین شده است، مغایر اصل تفکیک قوا (اصل ۵۷ قانون اساسی) است.
در ضمن تعیین ناظر از سوی اعضای کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی نوعی تفویض اختیار است که با عنایت به اینکه اختیارات نظارتی مجلس متعلق به کلیت مجلس شورای اسلامی است، لذا مغایر اصول نظارتی مندرج در قانون اساسی است.
ماده (۶۶)

۱- عبارت «سایر دستگاه‌های ذیربط» به دلیل عدم تعیین مصادیق و تعریف آن و موارد شمول آن واجد ابهام است.

۲- با توجه به اینکه عبارت «هماهنگی معاونت» متضمن کنترل استصوابی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور است و عنوان ضوابط متضمن وضع آیین‌نامه است و این امر بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیر است، لذا قید هماهنگی معاونت در انطباق با اصل مذکور محل تأمل و ایراد است.
ماده (۶۷)

با توجه به اینکه دستورالعمل مربوط متضمن وضع ضوابط می‌باشد و این امر جنبه آیین‌نامه‌ای و مقررات‌گذاری دارد و از طرفی در کارگروه موضوع ماده (۶۲) افراد غیروزیر (معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور) نیز حضور دارند، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

در ضمن چون نحوه برخورد با متخلفین متضمن وضع ضوابطی برای تعیین جرم و مجازات است و این امر جنبه تقنینی دارد، لذا مغایر اصول ۳۶ و ۸۵ قانون اساسی است.
تبصره (۱) ماده (۶۸) مکرر (۲)

چون دستورالعمل متضمن وضع مقررات است و جنبه آیین‌نامه‌ای دارد، لذا احاله تصویب آن به مرجعی غیر از هیأت وزیران یا وزیر مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
ماده (۶۸) مکرر (۴)

۱- اگر منظور از اقدام قانونی لازم ارائه لایحه است، این امر با توجه به اطلاق اصل ۷۴ قانون اساسی و اینکه دولت در ارائه لایحه مقید به هیچگونه الزام و شرطی در قانون اساسی نشده است، لذا مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است و اگر اقدام قانونی لازم متضمن اصلاح قانون کار و قانون تأمین اجتماعی از طریق مصوبه دولت است، این امر با توجه به اینکه مفاد قوانین مذکور ماهیت تقنینی دارند، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.
۲- واژه «تکنولوژی» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن (فناوری) مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده (۶۸) مکرر (۵)

تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود. (قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی) و اگر قرار بر اصلاح عنوان است، به این مطلب تصریح شود.

ماده (۶۸) مکرر (۶)

۱- عبارت «رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم مؤثر برای اقدامات لازم» اگر متضمن امر اجرایی باشد، با توجه به حضور افراد غیر قوه مجریه در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است و اگر متضمن مقررات‌گذاری باشد، به دلیل حضور افراد غیروزیر مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲- بند (۱۱) به دلیل اینکه مفاد ماده (۶۸) مکرر (۴) ماهیت قضایی ندارد، مغایر اصل تفکیک قوا (اصل ۵۷ قانون اساسی) است.

۳- بندهای (۱۲)، (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) به دلیل آنکه صلاحیتهای مجلس شورای اسلامی در دو بعد نظارت و تقنین منحصر می‌شوند و مفاد ماده (۶۸) مکرر (۴) متضمن هیچکدام از این دو موضوع نیست، لذا مغایر اصل تفکیک قوا (اصل ۵۷ قانون اساسی) است.

۴- بند (۱۸) به دلیل اینکه حوزه عمل شهرداری تهران محدود به شهر تهران است، نه کل کشور و هیچ دلیل خاصی برای ترجیح شهردار یک شهر با سایر شهرداران وجود ندارد، لذا عضویت شهردار تهران چون موجب تبعیض ناروا می‌شود، با بند (۹) اصل ۳ قانون اساسی مغایرت دارد.

ماده (۶۸) مکرر (۷)

با توجه به اینکه بر اساس اصل ۵۸ قانون اساسی اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای اسلامی است که از نمایندگان منتخب مردم تشکیل می‌شود و همچنین به موجب اصل ۶۲ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی از نمایندگان ملت تشکیل می‌گردد، لذا واگذاری صلاحیت انتخاب نمایندگان قوه مقننه در کمیته مندرج در ماده مذکور به رئیس مجلس شورای اسلامی (نه مجلس شورای اسلامی) مغایر اصول مذکور است.

ماده (۶۸) مکرر (۸)

به موجب ماده واحده قانون اصلاح قانون نحوه تأمین هزینه‌های اتاقهای بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۷ - معادل سه در هزار درآمد مشمول مالیات اشخاصی که دارای کارت بازرگانی از یکی از اتاقهای یادشده هستند به حساب درآمد عمومی کشور واریز می‌شود و معادل صد در صد وجوه واریزی از محل ردیف قانون بودجه سالانه کل کشور در اختیار اتاقهای مذکور قرار می‌گیرد. این حکم منطبق بر موازین حقوقی است، اما در ماده (۶۸) مکرر (۸) حکم شده است وجوه تعیین شده بدون واریز به خزانه مستقیماً به حساب اتاقهای مذکور واریز می‌شود که با اصل ۵۳ قانون اساسی قابل انطباق نیست.

ماده (۶۸) مکرر (۱۰)

تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود. اگر قرار بر اصلاح عنوان قانون است، به این مطلب تصریح شود.

ماده (۶۹)

۱- با توجه به اینکه بر اساس اصل ۶۰ قانون اساسی اعمال قوه مجریه از طریق رئیس‌جمهور و وزیران صورت می‌گیرد و رئیس‌جمهور و وزیران در برابر مجلس شورای اسلامی مسئولیت سیاسی دارند (اصول ۱۲۲ - ۱۳۷ قانون اساسی) لذا هر دستگاه اجرایی باید زیر نظر رئیس‌جمهور یا یکی از وزیران باشد، لذا تأسیس مؤسسه دولتی سازمان ملی بهره‌وری ایران زیر نظر شخص دیگری غیر از رئیس‌جمهور یا وزیر محل ایراد و تأمل است.

۲- با عنایت به اینکه بر اساس ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی اساسنامه سازمانها و مؤسسات دولتی به دلیل

ماهیت تقنینی آن به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد و در صورت صلاحدید مجلس شورای اسلامی این صلاحیت قابل تفویض به هیأت وزیران است، لذا لزوم داشتن اساسنامه که قانون هر سازمان دولتی محسوب می‌شود، برای هر مؤسسه دولتی بدیهی و غیرقابل تردید است، بنابراین عدم پیش‌بینی مرجع تصویب اساسنامه (مشمول بر حدود و وظایف و اختیارات، ارکان سازمانی و حدود اختیارات هر رکن و سایر مقررات) مغایر ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی است. بدیهی است وضع آیین‌نامه اجرایی توسط هیأت وزیران با وضع اساسنامه یک مؤسسه دولتی ماهیتاً فرق دارد و اساسنامه هر سازمان دولتی باید جهت رعایت ترتیبات و تشریفات قانونی (عدم مغایرت با قانون اساسی و شرع) به شورای نگهبان ارسال شود در حالی که آیین‌نامه اجرایی به دلیل نداشتن ماهیت تقنینی به شورای نگهبان ارسال نمی‌شود.

بند (ز) ماده (۷۱)

با توجه به صدر جمله ماده (۷۱) «به دولت اجازه داده می‌شود...» و مفاد بند (ز) مبنی بر اعطای صلاحیت به دولت در خصوص تمدید قانون عادی، این امر مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است و مجلس حق ندارد اختیار قانونگذاری را در غیر موارد مصرحه و منصوص (صدر و ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی) به شخص یا نهاد دیگری تفویض کند.

لازم به ذکر است حکم ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۲- تا پایان برنامه سوم توسعه (پایان سال ۱۳۸۳) معتبر و نافذ بود. این حکم بر اساس قانون اصلاح مواد (۹) و (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه - مصوب ۱۳۸۵- تا پایان برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۸) تمدید شد. احکام قانون برنامه چهارم توسعه نیز به موجب مفاد جزء (الف) بند (۹) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور تا زمان لازم‌الاجرا شدن قانون برنامه پنجم توسعه تمدید شده است.

بند (الف) ماده (۷۳)

با عنایت به اینکه بر اساس اصل ۶۰ قانون اساسی، اعمال قوه مجریه از طریق رئیس‌جمهور و وزیران صورت می‌گیرد و هر وزیری در برابر مجلس مسئول وظایف خاص خویش می‌باشد، لذا منوط کردن اعمال قوه مجریه به شرح مندرج در بند (الف) که ماهیت اجرایی دارد به تصویب اعضای شورای اقتصاد مغایر اصل مذکور می‌باشد.

بند (ب) ماده (۷۳)

مفاد بند (ب) ماهیت اجرایی دارد و قاعدتاً موضوع آن باید تحت صلاحیت و اختیار یکی از دستگاه‌های اجرایی (وزارت امور اقتصادی و دارایی یا بانک مرکزی) قرار گیرد، لذا دادن اختیار تعیین نسبت بدهی به دارایی‌های ارزی بانکها به شورای پول و اعتبار که افراد غیر قوه مجریه نیز در آن عضو هستند،^۱ مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

بند (ج) ماده (۷۳)

جزء (۱) با عنایت به اینکه بر اساس اصل ۶۰ قانون اساسی اعمال قوه مجریه از طریق رئیس‌جمهور و وزیران صورت می‌گیرد و رئیس‌جمهور و وزیران در برابر مجلس شورای اسلامی در قبال وظایف محول شده مسئولیت سیاسی دارند، لذا تأیید شورای اقتصاد که افراد غیروزیر در آن حضور دارند و صاحب رأی می‌باشند، مندرج در

۱. اعضای شورای پول و اعتبار به موجب بند (و) ماده (۱۰) قانون برنامه چهارم توسعه عبارتند از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا معاون وی، دو تن از وزرا به انتخاب هیأت وزیران، وزیر بازرگانی، دو نفر کارشناس و متخصص پولی و بانکی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی و تأیید رئیس‌جمهور، دادستان کل کشور یا معاون وی، رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن، رئیس اتاق تعاون و نمایندگان کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی (هر کدام یک نفر) به عنوان ناظر با انتخاب مجلس.

جزء مذکور مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

ترکیب اعضای شورای اقتصاد بر اساس ماده (۲) قانون برنامه و بودجه کشور - مصوب ۱۳۵۱- و سایر قوانین عادی به شرح زیر است:

- رئیس جمهور، وزیر اقتصادی و دارایی، وزیر کار و امور اجتماعی، وزیر جهاد کشاورزی، رئیس کل بانک مرکزی، معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، وزیر رفاه و تأمین اجتماعی،^۱ وزیر نفت،^۲ وزیر تعاون،^۳ وزیر صنایع و معادن،^۴ رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و اتاق تعاون.^۵

لازم به ذکر است در هیچ یک از قوانین مربوط پیش بینی نشده است که مصوبات شورای اقتصاد (که بعضی از آنها جنبه مقررات گذاری و آیین نامه ای دارد) به تصویب اعضای وزیر می رسد تا منطبق بر اصل ۱۳۸ قانون اساسی باشد و ظاهراً تمامی اعضا از جمله رئیس کل بانک مرکزی و معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و رئیس اتاقهای یاد شده دارای حق رأی هستند.

ماده (۷۶)

۱- با توجه به ترکیب هیأت امنا که اعضای غیر وزیر و غیر قوه مجریه در آن عضو هستند و با توجه به اینکه ماهیت جزءهای (۱)، (۲) و (۳) (نظامنامه ها)، (۷) و (۸) بند (ب) ماهیت آیین نامه ای و وضع مقررات دارند، لذا جزءهای مذکور مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲- در جزء (۳) بند (ب) اطلاق نظامنامه ها چون شامل امور مالی و معاملاتی و اداری و استخدامی می شود و این امور ماهیت تقنینی دارند، لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

۳- جزءهای (۸) و (۹) بند (ج) به دلیل حضور افراد بخش خصوصی در یک مؤسسه وابسته به حاکمیت و ایفای نقش حاکمیتی و اجرایی توسط بخش خصوصی، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

۴- جزء (۶) بند (ب) به دلیل عدم رعایت تشریفات پیش بینی شده در اصل ۱۳۹ قانون اساسی، مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی است.

۵- جزء (۱۰) بند (ج) به دلیل دخالت قوه مقننه در حوزه اجرا و ایفای نقش قوه مجریه، مغایر اصول ۵۷ و ۶۰ قانون اساسی است.

۶- جزء (۱۱) بند (ج) به دلیل دخالت قوه قضائیه در حوزه اجرا و عدم ارتباط موضوعی ماده (۷۶) با وظایف ذاتی قوه قضائیه، مغایر اصول ۵۷ و ۶۰ قانون اساسی است.

۷- تبصره (۶) بند (ج) با توجه به اینکه بر اساس اصل ۵۲ قانون اساسی بودجه سالانه کل کشور به تصویب مجلس شورای اسلامی می رسد، لذا تصویب بودجه ستاد صندوق توسط هیأت امنا، مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی است.

۸- در بند (و) انتخاب اعضای هیأت نظارت توسط رأی مجلس شورای اسلامی به دلیل اینکه صلاحیتهای نظارتی مجلس شورای اسلامی در اصول قانون اساسی پیش بینی شده است و صلاحیت نظارت استصوابی مجلس در خصوص مدیران و مقامات نظام محدود و منحصر به وزیران از باب رأی اعتماد یا عدم اعتماد است، لذا بند (و) موجب توسعه صلاحیتهای مجلس بدون دلیل شده و از این جهت مغایر صلاحیتهای ذاتی مجلس

۱. ماده (۸) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۸۳.

۲. ماده (۴) لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت - مصوب ۱۳۵۸/۰۸/۰۷ شورای انقلاب.

۳. بند (۲۵) ماده (۶۶) قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۰.

۴. تبصره (۴) ماده (۲) قانون تأسیس وزارت معادن و فلزات - مصوب ۱۳۶۳ و تبصره (۲) ماده (۱) قانون تأسیس وزارت صنایع سنگین - مصوب ۱۳۶۴ و ماده (۲) قانون تمرکز امور صنعت و معدن و تشکیل وزارت صنایع و معادن - مصوب ۱۳۷۹.

۵. بند (ب) ماده (۹۱) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۷.

شورای اسلامی و اصول نظارت مربوط به مجلس شورای اسلامی است.

۹- در جزء (۷) بند (ی) ارائه گزارش به کمیسیون‌های داخلی مجلس شورای اسلامی، مغایر اصول ۵۷، ۵۸ و ۶۲ قانون اساسی است.
ماده (۷۹)

۱- با توجه به اینکه دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار جنبه مقررات‌گذاری و آیین‌نامه‌ای دارد و افراد غیرویر نیز در آن عضویت دارند (به موجب بند (و) ماده (۱۰) قانون برنامه چهارم توسعه و ماده (۸۱) مصوب لایحه برنامه پنجم) لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲- اطلاق بند (الف) با توجه به نظر تفسیری شماره ۱۷۲۳ ر - ۲۴ مورخ ۱۳۶۰/۰۲/۰۳ شورای نگهبان در خصوص تفسیر اصل ۸۱ قانون اساسی محل ایراد و تأمل است.

آنچه از نظر تفسیری مذکور برداشت می‌شود، قید مشارکت کمتر از ۵۰ درصد سهم طرف خارجی است در حالی که بند (الف) ماده (۷۹) تعیین این سهم را به طور علی‌الطلاق به شورای پول و اعتبار واگذار کرده است.
ماده (۸۰)

۱- سلب مسئولیت از رئیس جمهور در مجمع عمومی بانک مرکزی مغایر با اصول متعدد قانون اساسی من جمله اصول ۶۰، ۱۲۲، ۱۲۶، ۱۳۴ و ۱۳۷ قانون اساسی می‌باشد. با این توضیح؛ از آنجا که سیاست‌های مالی و پولی کشور جزئی از سیاست‌های اقتصادی کشور برای تحقق برنامه‌های اجرایی و تحقق و اعمال قوه مجریه می‌باشد و نظر به اینکه براساس اصل ۶۰ قانون اساسی اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً برعهده رهبری گذارده شده، از طریق رئیس جمهور و وزراست و از آنجا که براساس اصل ۱۲۶ قانون اساسی رئیس جمهور مسئولیت امور برنامه و بودجه کشور را برعهده دارد و با توجه به ریاست رئیس جمهور بر هیأت وزیران و نظارت بر کار آنان و تعیین خط‌مشی دولت با همکاری وزیران؛ لذا سلب مسئولیت از رئیس جمهور در مجمع عمومی بانک مرکزی مغایر با اصول مذکور می‌باشد.

۲- مغایرت ماده (۸۰) با بند (۲-۲۵) سیاست‌های کلی ابلاغی برنامه پنجم^۱

براساس بند (۲-۲۵) سیاست‌های کلی ابلاغی برنامه پنجم توسعه؛ ناظر بر امور اقتصادی، سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت از وظایف حاکمیتی شناخته شده است و بایستی ساختارهای مناسب برای ایفای وظایف حاکمیتی ایجاد شود. با توجه به ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور که بر اساس آن بانک مرکزی به عنوان تنظیم‌کننده نظام پولی و اعتباری عهده‌دار وظایف مهمی چون انتشار اسکناس، نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، تنظیم مقررات مربوط به معاملات ارزی و تعهد یا تضمین پرداخت‌های ارزی، نظارت بر معاملات طلا و تنظیم مقررات مربوط به این معاملات و نیز نظارت بر صدور و ورود ارز و پول رایج ایران و تنظیم مقررات مربوط به آن است، ماده (۸۰) مصوبه مجلس که اکثریت اعضای مجمع عمومی بانک مرکزی را در اختیار اشخاص خصوصی قرار داده است و در واقع شاکله حاکمیتی مجمع عمومی بانک با این مصوبه از بین رفته است، لذا مصوبه مجلس، با بند مزبور مغایرت دارد. چرا که براساس بند مزبور، سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت از وظایف حاکمیتی است و ورود بخش خصوصی به این موارد، دخالت در حوزه وظایف حاکمیتی است.

۳- مغایرت (بند هـ) با سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی^۲

۱. بند (۲۵) سیاست‌های کلی ابلاغی برنامه پنجم: تحقق سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و الزامات مربوط به هر یک از بندها با تأکید بر (۱-۲۵) حمایت از شکل‌گیری بازارهای رقابتی و (۲-۲۵) ایجاد ساختارهای مناسب برای ایفای وظایف حاکمیتی (سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت).

۲. سیاست‌های کلی اعمال حاکمیت و پرهیز از انحصار (۱) تداوم اعمال حاکمیت عمومی دولت پس از ورود بخش‌های غیردولتی از طریق سیاست‌گذاری و اجرای قوانین و مقررات و نظارت بویژه در مورد اعمال موازین شرعی و قانونی در بانک‌های غیردولتی، (۲) جلوگیری از نفوذ و سیطره بیگانگان بر اقتصاد ملی، (۳) جلوگیری از ایجاد انحصار، توسط بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی از طریق

با توجه به اینکه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به منظور کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیت‌های اقتصادی تدوین شده است نه کاستن از بار مدیریتی دولت در امور حاکمیتی، لذا بند(ه) سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به «سیاست‌های کلی اعمال حاکمیت و پرهیز از انحصار» اختصاص داده شده است که این سیاست‌ها عبارتند از:

- الف) تداوم اعمال حاکمیت عمومی دولت از طریق سیاستگذاری و اجرای قوانین و مقررات و نظارت به‌ویژه در مورد اعمال موازین شرعی و قانونی در بانک‌های غیردولتی؛
- ب) جلوگیری از نفوذ و سلطهٔ بیگانگان بر اقتصاد ملی؛
- ج) جلوگیری از ایجاد انحصار توسط بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی از طریق تنظیم و تصویب قوانین و مقررات.

با توجه به وظایف بانک مرکزی براساس ماده(۱۱) قانون نظام پولی و بانکی کشور که همگی جزء وظایف حاکمیتی (سیاستگذاری، هدایت و نظارت) محسوب می‌شوند، ورود اعضای بخش خصوصی به ترکیب مجمع عمومی بانک مرکزی، مغایر بند(ه) سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی می‌باشد.

۴- نظر به اینکه ترکیب مجمع عمومی مصوب در ماده ۸۰، آن نهاد را به یک مرجع خصوصی تبدیل کرده و با توجه به اینکه براساس بند(ج) ماده (۱۲) قانون پولی و بانکی کشور نگاهداری کلیه خزائن و ذخایر کشور برعهده بانک مرکزی می‌باشد؛ لذا نحوه تعامل بانک مرکزی در اجرای اصل ۸۳ قانون اساسی، ماده ۸۰ لایحه را با ابهام جدی مواجه می‌سازد. به این معنا که آیا پس از خصوصی شدن بانک مرکزی، اموال در اختیار آنها، از چه ماهیتی برخوردار خواهند شد؟

۵- با توجه به اینکه پیشنهاد دولت در ارتباط با مواد ۸۰ و ۸۱ لایحه، عیناً تنفیذ مواد مربوط به قانون برنامه چهارم توسعه در برنامه پنجم بوده است و از آنجا که تصمیم مجلس شورای اسلامی برخلاف این پیشنهاد می‌باشد، لذا مصوبه مجلس با تدبیر مقام معظم رهبری مبنی بر عدم تغییر در ساختار برنامه‌ای دولت توسط مجلس، مغایرت دارد.

۶- با عنایت به اینکه مجلس شورای اسلامی صرفاً در خصوص تعیین صلاحیتهای تخصصی و حرفه‌ای وزیران و دادن رأی اعتماد یا عدم اعتماد به آنان، واجد صلاحیت می‌باشد و در خصوص سایر مقامات قوه مجریه از قبیل اعضای مجامع عمومی شرکتهای دولتی، صلاحیتی ندارد و با توجه به اینکه صلاحیت مذکور در خصوص وزیران یک امر استثنایی محسوب می‌شود که از سوی مقنن اساسی به مجلس شورای اسلامی داده شده است و نمی‌توان این صلاحیت را بدون دلیل توسعه و گسترش داد، لذا رأی اعتماد مجلس به اقتصاددانان منتخب رئیس‌جمهور جهت عضویت در مجمع عمومی یادشده، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی می‌باشد و از این جهت که صرفاً وزیران در برابر مجلس شورای اسلامی، مسئولیت سیاسی دارند و نمی‌توان این مسئولیت را به سایر افراد و مقامات تسری داد، بنابراین مغایر اصل ۱۳۷ قانون اساسی نیز می‌باشد.

۷- عضویت رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در ترکیب مجمع مذکور، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی می‌باشد.

۸- عضویت دادستان کل کشور در ترکیب مجمع یادشده، مغایر اصول ۶۰ و ۵۷ قانون اساسی است.

۹- بند(ه) ماده(۸۰) که حق ابتکار تعیین رئیس کل بانک مرکزی و قائم‌مقام وی را که از اعضا و مقامات قوه مجریه محسوب می‌شوند، از رئیس‌جمهور بعنوان رئیس قوه مجریه سلب می‌کند، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

بدیهی است ریاست قوه مجریه توسط رئیس‌جمهور مستلزم تعیین مقامات قوه مجریه توسط وی است و

تنها استثنایی که در این خصوص وجود دارد، تأیید صلاحیت وزیران و رأی اعتماد به آنها از سوی مجلس شورای اسلامی است ولی در خصوص سایر مقامات این صلاحیت به طور مطلق در اختیار رئیس‌جمهور است و هر امری که این صلاحیت را مقید و محدود کند، مغایر موازین حقوقی و اصول قانون اساسی است.

۱۰- در بند(و)، امضای رئیس مجمع از این جهت که معلوم نیست تنفیذی یا تشریفاتی است، واجد ابهام است. بدیهی است اگر امضای یادشده تشریفاتی نباشد و واجد اثر حقوقی باشد و نوعی استصواب محسوب شود، بدلیل حضور افراد غیروزییر (دادستان کل کشور، رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و هفت نفر اقتصاددان) مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی می‌باشد.

۱۱- بند(الف) ماده(۸۰)، به دلیل تعیین شرط ده سال برای انتصاب برخی از اعضا از جمله سه جزء اول بند و همچنین به دلیل اینکه مدت زمان اجرای برنامه بیش از ۵ سال نیست، مواجه با ابهام می‌باشد.

۱۲- نظر به اینکه مرجع تشخیص ۱۵ سال سابقه برای ۷ نفر اقتصاددان مشخص نیست لذا جزء ۵ بند الف ماده واجد ابهام می‌باشد.

۱۳- انتخاب ۷ نفر از ۷ نفر در بند (ب) ماده مواجه با ابهام می‌باشد.

۱۴- نظر به اینکه راه‌حل اجرایی بند (ج) مشخص نمی‌باشد لذا این بند نیز واجد ابهام می‌باشد.

۱۵- نظر به اینکه نصاب تشکیل جلسات و آراء لازم برای اتخاذ تصمیمات مشخص نیست ماده مواجه با ابهام می‌باشد.

۱۶- تعیین قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی توسط مرجعی غیر از رئیس در بند (هـ) مواجه با ابهام می‌باشد.

۱۷- نظر به اینکه تشکیل بانک مرکزی با ترکیب موصوف در ماده ۸۰ منجر به شکل‌گیری نهاد مستقل فراقوه‌ای می‌شود و این امر منجر به تغییر قانون اساسی می‌گردد. این امر مغایر با اصل ۱۷۶ قانون اساسی می‌باشد.

۱۸- بند(هـ) ماده(۸۰) مبنی بر تنفیذ حکم تعیین رئیس و قائم‌مقام بانک مرکزی، توسط رئیس‌جمهور به جهت اینکه مشخص نیست این تنفیذ حق رئیس‌جمهور یا تکلیف ایشان می‌باشد، دارای ابهامی است. به این معنی در صورتی که این امر حق ایشان باشد، می‌تواند از تنفیذ خودداری نموده و در صورتی که مکلف به این امر باشد، مغایر با اصول ۵۷، ۶۰، ۱۱۳ و ۱۲۶ قانون اساسی می‌باشد.

- تجویز تصدی ریاست مجمع عمومی بانک مرکزی بوسیله اشخاص و مقاماتی چون دادستان کل کشور، مغایر اصل استقلال قوا و اصول ۵۷ و ۱۶۲ قانون اساسی می‌باشد.

- محدودیت رئیس‌جمهور در سلب عضویت برخی از اعضای مجمع عمومی، مغایر اصل ۶۰ و بند(۱۰) اصل ۳ قانون اساسی می‌باشد.

- اعطای صلاحیت «رأی اعتماد» به مجلس شورای اسلامی برای انتخاب هفت اقتصاددان برای مجمع عمومی بانک مرکزی، مغایر اصول ۸۷ و بند(۲) اصل ۹۱ قانون اساسی است.
ماده(۸۱)

۱- تأسیس شوراهای عالی وابسته به قوه مجریه اگر متضمن وضع مقررات و آیین‌نامه باشند و در ترکیب این شوراها افراد غیروزییر نیز عضو باشند، مغایر اصل(۱۳۸) قانون اساسی است که بر همین اساس بندهای ۱، ۳، ۷، ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱ محل ایراد است. لازم به ذکر است در لایحه دولت ذکر شده بود که مصوبات این شورا به تأیید رئیس‌جمهور می‌رسد که در مصوبه نهایی مجلس این قید حذف شد.

۲- بند(۸) به دلیل نداشتن ماهیت قضایی شورای پول و اعتبار و دخالت قوه قضائیه در صلاحیت‌های قانونی قوه مجریه مغایر اصل تفکیک قوا (اصل ۵۷ قانون اساسی) می‌باشد.

۳- بند (۱۲) به دلیل آنکه اصول نظارتی مربوط به مجلس شورای اسلامی و سازوکارها و راهکارهای قانونی آن در قانون اساسی پیش‌بینی شده است، لذا عضویت نمایندگان مجلس ولو به عنوان ناظر بدون داشتن حق رأی مغایر اصل تفکیک قوا (اصل ۵۷ قانون اساسی) است.

۴- با توجه به اینکه شورای پول و اعتبار تصدی اعمال حاکمیتی را بر عهده دارد و از شوراهای وابسته به قوه مجریه محسوب می‌شود، حضور اشخاص غیردولتی به شرح مندرج در بندهای (۱۰) و (۱۱) در ترکیب شورای مذکور مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

ماده (۸۴)

تصویب دستورالعمل توسط بانک مرکزی چون متضمن وضع قواعد آمره متضمن حق و تکلیف و مقررات‌گذاری است و این امر بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیران است، لذا مغایر اصل مذکور است. لازم به یادآوری است قانون‌گذار قبلاً در ماده (۵) قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانکها - مصوب ۱۳۸۶- موضوع رتبه‌بندی و اعتبارسنجی مشتریان را به دولت واگذار کرده بود که بر همین اساس تصویب‌نامه شماره ۲۱۱۸۲۹/ت ۳۹۳۹۶ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ (آیین‌نامه نظام سنجش اعتبار) به تصویب هیأت وزیران رسیده است.

ماده (۸۵)

با عنایت به اینکه براساس اصل ۶۰ قانون اساسی اعمال قوه مجریه از طریق رئیس جمهور و وزیران صورت می‌گیرد، لذا تعیین نرخ سود علی‌الحساب سپرده‌های یکساله توسط اعضای شورای پول و اعتبار که افراد غیروزیر نیز در آن حضور دارند، مغایر اصل مذکور است و اگر تعیین نرخ سود مذکور را نوعی وضع مقررات و قاعده آمره تلقی کنیم (به دلیل عام، فراگیر و کلی بودن آن) این امر براساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیران مربوط است که به خاطر عضویت افراد غیروزیر در شورای مذکور با اصل ۱۳۸ قانون اساسی مغایرت پیدا می‌کند.

ماده (۸۶)

تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود یا اگر قصد اصلاح است به این مطلب تصریح شود.

ماده (۸۷)

تصویب دستورالعمل توسط شورای پول و اعتبار به دلیل آنکه متضمن وضع قواعد آمره و مقررات آیین‌نامه‌ای است به موجب اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران و یا وزیران مربوط است و چون در ترکیب اعضای شورای مذکور افراد غیروزیر نیز حضور دارند لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

ماده (۸۸)

با توجه به اینکه موضوع ایجاد ساختار برای نظام پولی و بانکی کشور متضمن وضع قواعد آمره موجد حق و تکلیف برای عموم است و ماهیت آن تقنینی است، لذا واگذاری تصویب ضوابط آن به بانک مرکزی مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. لازم به ذکر است قانونگذار در خصوص نحوه اشتغال به عملیات بانکی که مربوط به ساختار پولی و نظام بانکی کشور است در قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی - مصوب ۱۳۸۳- مقررات لازم را وضع و تصویب کرده بود و در خصوص تأسیس بانکهای غیردولتی نیز احکام لازم به موجب قانون اجازه تأسیس بانکهای غیردولتی - مصوب ۱۳۷۹- توسط مقنن پیش‌بینی شده است. اگر تصویب دستورالعمل مذکور جنبه آیین‌نامه‌ای نیز داشته باشد، این موضوع بر اساس اصل ۱۳۸ در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیران است نه بانک مرکزی.

ماده (۸۹) مکرر (۱)

۱- ساختار بانک مرکزی و نحوه اداره آن در قانون پولی و بانکی کشور - مصوب ۱۳۵۱- توسط مقنن تعیین

شده است. همطراز نمودن قانون با مقررات دولتی به نحو مندرج در صدر ماده (۸۹) مکرر (۱) منطبق با موازین حقوقی نیست و با اصل ۸۵ قانون اساسی مغایرت دارد.

۲- واژه «لیزینگ» بدون ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

۳- صلاحیت وضع ضوابط مندرج در تبصره (۳) توسط شورای پول و اعتبار به دلیل آنکه ماهیت تقنینی دارد، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

در ضمن تعیین جرمه چون جنبه مجازات دارد، لذا وضع آن باید به موجب قانون و براساس حکم دادگاه باشد که از این جهت نیز مغایر اصل ۳۶ قانون اساسی است. همچنین چون سلب صلاحیت حرفه‌ای و لغو مجوز متضمن محرومیت اشخاص از حقوق اجتماعی است، باید به موجب حکم متن باشد نه شورای پول و اعتبار، لذا از این جهت مغایر اصل ۲۲ قانون اساسی است.

۴- اعلام شرایط و ضوابط ایجاد نهادهای پولی توسط بانک مرکزی در تبصره (۵) از این جهت که متضمن تصویب است یا نیست، واجد ابهام است. اگر این شرایط و ضوابط دارای ماهیت تقنینی است، توسط مقنن تعیین شده و در روزنامه رسمی منتشر شده است، لذا اعلام بانک مرکزی موضوعیتی ندارد و اگر این اعلام شرایط و ضوابط متضمن وضع مقررات است، این امر با توجه به صلاحیت هیأت وزیران و وزیران مربوط در حوزه صلاحیت بانک مرکزی قرار نمی‌گیرد.

ماده (۸۹) مکرر (۲)

۱- با توجه به اینکه ماهیت بند (الف) اجرایی است و این امر مربوط به قوه مجریه است و با عنایت به اینکه اعمال قوه مجریه بر اساس اصل ۶۰ قانون اساسی از طریق رئیس جمهور و وزیران صورت می‌گیرد، لذا سپردن این وظیفه به شورایی مرکب از افراد غیروزییر مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

۲- واژه «صکوک» بدون ذکر معادل آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

۳- با توجه به اینکه براساس بندهای (۱) و (۲) ماده (۱۱۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶- اصلاح ساختار تشکیلات دستگاههای اجرایی و تجدیدنظر در ساختارهای داخلی دستگاههای مذکور بر اساس اصل ۱۲۶ قانون اساسی بر عهده شورای عالی اداری (رئیس جمهور) است، لذا واگذاری صلاحیت اصلاح ساختار بانک مرکزی به شورای پول و اعتبار مندرج در بند (ج) مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی است. در ضمن اطلاق آن نیز چون شامل ارکان بانک مرکزی می‌شود، لذا متضمن اصلاح قانون نظام پولی و بانکی کشور - مصوب ۱۳۵۱- است که از این جهت نیز مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

۴- مفاد جزء (۲) بند (د) ماهیت اجرایی دارد و بر اساس اصل ۶۰ قانون اساسی در صلاحیت رئیس جمهور و وزیران مربوط است، لذا واگذاری آن به شورای پول و اعتبار که افراد غیروزییر در آن عضو هستند، دخالت در امر اجرا و مغایر اصول ۵۷ و ۶۰ است.

۵- بند (ه) از آن جهت که معلوم نیست امر تقویت نظامهای پرداخت مستلزم وضع مقررات و آیین‌نامه است یا نه، واجد ابهام است. اگر چنین باشد، مغایر اصل ۱۳۸ است.

ماده (۹۸) مکرر (۳)

دستورالعمل متضمن وضع مقررات و مقررات آیین‌نامه‌ای است، لذا بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزران مربوط است، بنابراین چون شورای پول و اعتبار عضو غیروزییر دارد، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

بند (ه) ماده (۹۰)

۱- تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود. (قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاستهای کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی)

۲- به موجب ماده (۱۳) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاستهای

کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۸- شرایط و معیارهای صلاحیت‌های حرفه‌ای مدیران (از حیث تحصیلات و سوابق تجربی) و نیز نحوه سلب صلاحیت آنها توسط سازمان بورس اوراق بهادار به موجب آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران است. با این وجود چون موضوع تعیین شرایط و معیارهای صلاحیت حرفه‌ای مربوط به حقوق اجتماعی افراد است و این امر ماهیت تقنینی دارد، لذا این موضوع باید از سوی خود مقنن رأساً تعیین تکلیف شود، نه مرجع و نهاد دیگر، لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند (ز) ماده (۹۰)

تذکر: عنوان دقیق و درست قانون قید شود.

ماده (۹۲) مکرر

تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود.

بند (الف) ماده (۹۳)

اگر چه در صدر ماده از واژه «می‌تواند» استفاده شده است و این امر الزامی برای دولت در خصوص ارائه لایحه ایجاد نمی‌کند، با این حال با توجه به عبارت «تا پایان سال دوم برنامه» این ابهام ایجاد می‌شود که آیا این امر دلیل بر الزام است یا خیر که الزام آن مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است.

بند (د) ماده (۹۳)

۱- تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود.

۲- نظیر حکم مندرج در تبصره (۱) در بند (ج) ماده (۳۹) قانون برنامه چهارم توسعه تکرار شده است، با این تفاوت که مرجع تصویب در قانون مذکور هیأت وزیران است نه شورای اقتصاد. بنابراین چون در ترکیب اعضای شورای اقتصاد افراد غیروزییر حضور دارند، لذا این امر مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

ماده (۹۴)

۱- واژه «بازرسی» واجد ابهام است از این جهت که بر اساس جزء (۲) بند (۲۵) سیاستهای کلی برنامه پنجم توسعه مصوب مقام معظم رهبری ایجاد ساختارهای مناسب برای ایفای وظایف حاکمیتی (سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت) از وظایف دولت برشمرده شده است، لذا اگر این امر به معنای تعطیل بخش بازرسی وزارت بازرگانی باشد، با سیاست یاد شده مغایر است.

۲- در تبصره (۱) تصویب دستورالعمل از سوی فرد غیروزییر مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است. در ضمن با توجه به اینکه امر خسارت مستلزم رسیدگی قضایی است، لذا واگذاری آن به قوه مجریه مغایر اصل تفکیک قوا (اصل ۵۷ قانون اساسی) و صلاحیتهای قوه قضائیه مندرج در اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی است. همچنین تعیین میزان خسارت و وضع ضابطه در این خصوص به دلیل ماهیت تقنین آن در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است، لذا واگذاری آن به قوه مجریه مغایر اصول ۵۷ و ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۹۷)

۱- دستورالعمل مصوب معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور چون متضمن وضع مقررات و ضوابط آیین‌نامه‌ای است، لذا باید بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی توسط هیأت وزیران یا وزیران مربوط تصویب شود، بنابراین مغایر اصل ۱۳۸ است. در ضمن چون امر خسارت، مستلزم رسیدگی قضایی است، لذا واگذاری آن به قوه مجریه اصول ۵۷، ۱۵۶ و ۱۵۹ است.

۲- به موجب بند (د) ماده (۳۳) قانون برنامه چهارم توسعه - مصوب ۱۳۸۳- برقراری هرگونه مالیات و عوارض برای صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات در طول برنامه ممنوع است. هیأت وزیران طی تصویب نامه شماره ۱۴۷۹۸ / ت ۳۹۶۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۸/۰۷/۲۶ به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی، کالاها و فرآورده‌های نفتی که مشمول حکم بند (د) ماده (۳۳) قانون یادشده نمی‌باشند را احصا و تعیین کرده است که این امر منطبق با موازین حقوقی نیز است. با این حال تصویب فهرست کالاهای نفتی مندرج در تبصره (۱) ماده (۹۷)

توسط شورای اقتصاد به دلیل حضور افراد غیروزییر مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۳- بر اساس بند(د) ماده(۳۳) قانون برنامه چهارم توسعه^۱، هیأت وزیران صلاحیت وضع عوارض در خصوص مواد اولیه فرآوری نشده را داراست. صلاحیت شورای عالی صادرات در خصوص تشخیص این قبیل مواد نیز با توجه به تنفیذ ماده(۱۱۷) قانون برنامه سوم توسعه در ماده(۳۶) قانون برنامه چهارم توسعه جنبه پیشنهادی دارد و در نهایت هیأت وزیران با توجه به حکم مقرر در ماده(۱۱۷) قانون برنامه سوم توسعه مرجع تصویب پیشنهاد شورای عالی توسعه صادرات غیرنفتی است. با این حال قانونگذار در مصوبات برنامه پنجم توسعه این صلاحیت را به جای اینکه به هیأت وزیران اعطا کند، به شورای اقتصاد داده است که چون افراد غیروزییر در آن حضور دارند، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۴- قانون مقررات صادرات و واردات در سالهای ۱۳۶۴، ۱۳۶۶ و ۱۳۷۲ به تصویب قانونگذار رسیده است. عبارت «ترتیبات قانونی» مندرج در تبصره بند(ج) اگر متضمن صلاحیت دولت در اصلاح قانون مذکور باشد، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. و اگر متضمن الزام دولت در ارائه لایحه اصلاح قانون یاد شده باشد، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است.

۵- اطلاق جزء(۱) بند(ه) در خصوص میراث فرهنگی با اصل ۸۳ قانون اساسی مغایرت دارد.

۶- واژه «ژنتیک» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

۷- با توجه به اینکه مفاد تبصره بند(ه) جنبه اجرایی دارد، لذا تصویب شورای اقتصاد که اعضای غیر قوه مجریه در آن حضور دارند، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

۸- عبارت «اقدام قانونی» مندرج در بند(و) چون مستلزم وضع قانون است، لذا اطلاق آن موجد ابهام است و اگر متضمن ارائه لایحه باشد، الزام دولت به ارائه لایحه مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است.
ماده(۱۰۰)

واژه «تکنولوژی» مندرج در تبصره به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
ماده(۱۰۲)

سیاستهای تجاری که در خصوص واردات کالا به داخل کشور اتخاذ می‌شود، بر پایه دو شیوه اتخاذ می‌شوند. اول برقراری موانع تعرفه‌ای، به این معنا که دولت با وضع عوارض و حقوق گمرکی قیمت کالا را افزایش می‌دهد و این امر دو منفعت دارد: یکی حمایت از تولیدات داخلی و بالا رفتن قدرت رقابت مانور کالاهای داخلی در بازار و دیگری افزایش درآمدهای دولت، دوم برقراری موانع غیرتعرفه‌ای به این معنا که ورود کالاهای خارجی به داخل کشور، کلاً ممنوع می‌شود که به آن محدودیت مقداری نیز اطلاق می‌شود.

بر اساس مصوبه مجلس، اصل بر این است که ورود هر نوع کالای خارجی به داخل کشور غیر از مواردی که رعایت موازین شرعی اقتضا می‌کنند (مانند عدم ورود مشروبات الکلی) آزاد است و اگر قبلاً ممنوعیت‌هایی وجود داشته است، دولت موظف است با وضع تعرفه گمرکی نسبت به رفع این موانع اقدام کنند.

بنابراین با توجه به اختیارات رهبر معظم انقلاب ناشی از اصل ۵۷ قانون اساسی و دستورات معظم‌له در خصوص واردات کالا ماده(۹۶) مصوب مجلس شورای اسلامی در مغایرت با دستورات ایشان است و مجلس باید بر اساس تدابیر و دستورات معظم‌له نسبت به اصلاح مصوبه خویش اقدام کند.

ماده(۱۰۲) مکرر(۲)

تذکر: عنوان دقیق سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی (موضوع قانون تأسیس سازمان جمع‌آوری و

۱. برقراری هرگونه مالیات و عوارض برای صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات در طول برنامه ممنوع می‌باشد، دولت مجاز است به منظور صیانت از منابع و استفاده بهینه از آنها، عوارض ویژه‌ای را برای صادرات مواد اولیه فرآوری نشده وضع و دریافت نماید. تشخیص این قبیل مواد بر عهده شورای عالی صادرات خواهد بود.

فروش اموال تملیکی و اساسنامه آن - مصوب (۱۳۷۰) - و ستاد اجرایی فرمان حضرت امام قید شود.
ماده (۱۰۲) مکرر (۳)

۱- واژه «استراتژیک» با توجه به عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
۱- با توجه به اینکه موضوع ماده یاد شده جنبه وضع مقررات دارد، لذا تعیین شورای اقتصاد که اعضای
غیروزیر نیز در آن حضور دارند، به عنوان مرجع سیاست‌گذاری مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
ماده (۱۰۴)

۱- در بند (ب)، اقدام قانونی برای اصلاح قوانین از این لحاظ که معلوم نیست آیا دولت باید لایحه به
مجلس ارائه کند یا اینکه خود می‌تواند رأساً اقدام به اصلاح قوانین کند، واجد ابهام است. اگر متضمن الزام به
ارائه لایحه باشد، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی و اگر رأساً اقدام به اصلاح قوانین کند، مغایر اصل ۸۵ قانون
اساسی است.

۲- اطلاق واژه «مشوق‌ها» در بند (ب)، چون شامل معافیتها و تخفیف‌های مالیاتی نیز می‌شود، لذا مغایر
اصل ۵۱ قانون اساسی مبنی بر تعیین موارد و معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون است.
ماده (۱۰۵)

۱- عدم ذکر واریز وجوه مذکور در بند (ج) به خزانه مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی است.
۲- به موجب بند (هـ) ماده (۳۵) قانون برنامه چهارم توسعه محدوده آبی مناطق آزاد با پیشنهاد هیأت
وزیران به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد. لذا این امر ماهیت تقنینی دارد، در حالی که بر اساس
بند (و) ماده (۱۰۵) مصوبات مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه برنامه پنجم توسعه، محدوده آبی مناطق
آزاد به تصویب هیأت وزیران می‌رسد که مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است، در ضمن با توجه به اینکه نظر
فرماندهی معظم کل قوا در خصوص محدوده مناطق آزاد باید رعایت شود و این امر به دلیل عدم نظارت
شورای نگهبان بر مصوبات دولت امکان‌پذیر است، لذا مغایر بند (۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.
ماده (۱۰۶)

با توجه به نظر تفسیری شماره ۱۷۲۳ ر - ۲۴ مورخ ۱۳۶۰/۰۲/۰۳ شورای نگهبان در خصوص اصل ۸۱
قانون اساسی، اطلاق ماده (۱۰۶) بدون تعیین درصد سهم مشارکت طرف خارجی مغایر با نظر مذکور است.
ماده (۱۱۰)

با توجه به اینکه به موجب اصل ۵۱ قانون اساسی تعیین مالیات به موجب حکم مقنن صورت می‌گیرد، لذا
تفویض تعیین مالیات به دولت مغایر اصل مذکور است.
ماده (۱۱۲)

با توجه به اینکه بر اساس اصل ۵۱ قانون اساسی هیچ نوع مالیاتی وضع نمی‌شود مگر به موجب قانون، لذا
اعطای صلاحیت به دولت در خصوص جایگزینی سیاست اعتبار مالیاتی با نرخ صفر به جای معافیت‌های قانونی
مالیاتی مندرج در بند (الف) چون متضمن وضع قانون است و ماهیت تقنینی دارد، لذا مغایر اصول ۸۵ و ۵۱
قانون اساسی است.
ماده (۱۱۵)

با توجه به اینکه سیاست‌های اعلامی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور متضمن وضع
مقررات است، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
ماده (۱۱۶)

تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود.

ماده (۱۱۸)

با توجه به اینکه افراد غیر قوه مجریه در شورای اقتصاد حضور دارند و ماهیت موضوع ماده مذکور اجرایی

است، لذا مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است. همچنین بند(ب) که متضمن الزام دولت به ارائه لایحه است، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است.

ماده(۱۱۹)

با توجه به اینکه ماهیت موضوع ماده(۱۱۹) اجرایی است و این امر باید بر اساس اصل ۶۰ قانون اساسی از طریق رئیس‌جمهور و وزیران صورت گیرد، لذا تصویب شورای اقتصاد که افراد غیروزییر در آن حضور دارند، مغایر اصل مذکور است.

ماده(۱۲۰)

با عنایت به اجرایی بودن موضوع ماده مذکور و حضور افراد غیروزییر در شورای اقتصاد، لذا شرط تأیید شورای اقتصاد مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

ماده(۱۲۱)

با توجه به اینکه بر اساس اصل ۶۰ قانون اساسی اعمال قوه مجریه از طریق رئیس‌جمهور و وزیران است و در ترکیب اعضای شورای اقتصاد افراد غیر قوه مجریه و غیروزییر حضور دارند، لذا مغایر اصل مذکور است.

ماده(۱۲۱) مکرر(۱)

۱- در بند(الف)، واژه «مالکیت» با توجه به اینکه براساس اصل ۴۵ قانون اساسی انفال و ثروت‌های عمومی در اختیار حکومت اسلامی است، لذا مغایر اصل مذکور است.

۲- در بند(د)، ارائه گزارش عملکرد به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی با عنایت به اینکه کارکرد نظارتی مجلس مربوط به کلیت مجلس شورای اسلامی است، نه کمیسیون‌های داخلی آن، لذا با اصول نظارتی مربوط به مجلس شورای اسلامی قابل انطباق نیست. هیچ‌یک از کمیسیون‌های داخلی مجلس، مجلس شورای اسلامی محسوب نمی‌شود و آنچه در قانون اساسی (اصول ۵۸ و ۶۲) به عنوان قوه مقننه شناخته شده است، کلیت مجلس شورای اسلامی است نه کمیسیون‌های داخلی آن. در اصول نظارتی مذکور (از قبیل ۷۶، ۸۹ و ۹۰) از مجلس شورای اسلامی نام برده شده است و کمیسیون‌های داخلی صرفاً در امر قانونگذاری (صدر اصل ۸۵ قانون اساسی) می‌توانند مشارکت نمایند.

۲- واژه «پتانسیل» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده(۱۲۲)

۱- تذکر: در بند(الف) و تبصره بند(ب) عنوان دقیق قانون قید شود.

۲- در بند(ب)، تصویب شورای اقتصاد به دلیل اینکه در اصل ۱۳۸ هیأت وزیران یا وزیران صلاحیت وضع آیین‌نامه و تصویب‌نامه دارند و افراد غیروزییر در شورای مذکور عضویت دارند، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۳- در بند(و)، تأیید دستورالعمل توسط شورای اقتصاد به دلیل ماهیت آیین‌نامه‌ای آن و حضور افراد غیروزییر، مغایر اصل ۱۳۸ است.

۴- در بند(ز)، چون تعیین شرایط ماهیت آیین‌نامه‌ای و وضع مقررات دارد و افراد غیروزییر در شورای اقتصاد عضو هستند، لذا مغایر اصل ۱۳۸ است.

۵- در تبصره بند(ز)، تأیید دستورالعمل توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به دلیل اینکه ماهیت وضع مقررات و تصویب آیین‌نامه دارد و ارتباطی با وظایف ذاتی مندرج در اصل ۱۲۶ قانون اساسی ندارد، لذا مغایر اصل ۱۳۸ است.

۶- در بند(ح)، چون تعیین معیارها و ضوابط، ماهیت آیین‌نامه‌ای دارد، لذا تصویب آن توسط شورای اقتصاد که اعضای غیروزییر در آن حضور دارند، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

ماده(۱۲۳)

۱- دستورالعمل مصوب شورای اقتصاد با توجه به اینکه جنبه مقررات‌گذاری و وضع آیین‌نامه دارد، لذا بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی باید به تصویب هیأت وزیران یا وزیران مربوط برسد و چون در ترکیب اعضای شورای مذکور، افراد غیروزیر نیز حضور دارند، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲- دستورالعمل مصوب معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور مندرج در تبصره (۲)، چون جنبه وضع مقررات دارد و این امر بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیران مربوط است، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۳- واژه «کنتور» مندرج در تبصره (۳) به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
ماده (۱۲۴)

در بند (ج)، چون موضوع آن ماهیت اداری و استخدامی دارد و بر اساس اصل ۱۲۶ قانون اساسی در صلاحیت رئیس‌جمهور است و رئیس‌جمهور امور اداری و استخدامی را به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی تفویض نکرده است، بلکه آن را به معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی خود واگذار کرده است، لذا قید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی است.
ماده (۱۲۵)

در تبصره، چون علاوه بر مصوبات که بر اساس ماده (۱۲۴) به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، به واژه‌های «الزامات» و «مقررات» اشاره کرده است، چون متضمن وضع مقررات و آیین‌نامه است، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
ماده (۱۲۶)

با توجه به اینکه امور مالی، معاملاتی و استخدامی (از جمله شرایط استخدام و گزینش) ماهیت تقنین دارند، لذا تفویض تصویب آن به هیأت وزیران مغایر اصول ۸۵ قانون اساسی است.
ماده (۱۲۶) مکرر (۱)

با توجه به اینکه بر اساس اصل ۵۳ قانون اساسی کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود، لذا عدم واریز ۷۰ درصد وجوه حاصل به خزانه مغایر اصل مذکور است.
ماده (۱۲۷)

۱- موضوع واردات و صادرات آب به کشورهای منطقه مندرج در بند (ج)، ماهیت تقنینی دارد. مؤید این امر لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت کویت در مورد انتقال آب شیرین از ایران به کویت در سال ۱۳۸۳ است که از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی ارائه شد. این لایحه پس از صدور مجوز امضای مقدماتی موافقت‌نامه مذکور توسط هیأت وزیران (موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۲۶۷۷ / ت ۲۹۸۲۲ هـ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۲) تدوین و به مجلس ارسال شد. بنابراین سوابق امر نیز نشان می‌دهد که موضوع انتقال آب شیرین و صدور آن به کشورهای دیگر مشمول اصول ۷۷ و ۸۵ قانون اساسی قرار می‌گیرد و عدم رعایت این تشریفات و واگذاری آن به شورای اقتصاد مغایر اصول ۸۵ و ۷۷ قانون اساسی است.
۲- در بند (د) نحوه تعیین جریمه و میزان آن واجد ابهام است.

۳- واژه «کنتور» مندرج در جزء (۳) بند (الف) به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

۴- در بند (د) به دلیل عدم تعیین مرجع وضع جریمه و میزان آن ابهام وجود دارد.
ماده (۱۲۸)

تذکر: در بند (ب) واژه «باغات» باید به واژه «باغ‌ها» اصلاح شود.
ماده (۱۲۹)

۱- تصویب دستورالعمل توسط شورای اقتصاد مندرج در بند (الف) به دلیل عضویت افراد غیروزیر و غیرقوه

مجریه و ماهیت آیین‌نامه‌ای آن مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲- بر اساس سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در زمینه‌های مذکور در صدر اصل ۴۴ قانون اساسی (تأمین نیرو، سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی) به شرح زیر توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش‌های تعاونی و خصوصی مجاز است.

۳- تأمین نیرو شامل تولید و واردات برق برای مصارف داخلی و صادرات

به موجب بند (۱۰) گروه سه ماده (۲۹) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۷- سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی مشمول گروه سه می‌باشند و مطابق بند (ج) ماده (۳) قانون مذکور، سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در فعالیتهای و بنگاه‌های مشمول گروه سه ماده (۲) این قانون منحصرأ در اختیار دولت است، بنابراین بند (ب) ماده (۱۲۹) مغایر اصل ۴۴ قانون اساسی است که سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی را مشمول بخش دولتی دانسته است و از این جهت که مالکیت، مدیریت و بهره‌برداری سدها و شبکه‌های آبرسانی توسط بخش‌های غیردولتی را مجاز دانسته است با سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی که صرفأ به بخش تأمین نیرو اشاره کرده است و موجب توسعه آن شده است، مغایر است.

بند (الف) ماده (۱۳۰)

واژه «راندمان» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده (۱۳۱)

چون موضوع حمایت هدفمند از استقرار و گسترش صنایع تبدیلی، تکمیلی و نگهداری محصولات اساسی کشاورزی توسط بخش غیردولتی در قطب‌های تولیدی متضمن وضع مقررات آیین‌نامه‌ای است، لذا تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

ماده (۱۳۴)

در بند (الف) واژه «پروژه» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است. واژه «مالکیت» در بند (ج) مغایر اصل ۴۵ قانون اساسی است.

ماده (۱۳۶)

عبارت «اقدامات قانونی لازم» مندرج در تبصره (۲) واجد ابهام است. اگر جنبه آیین‌نامه‌ای دارد، دولت براساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی از صلاحیت لازم برخوردار است و هنگامی که مصوبه دولت ابلاغ شد، آن مصوبه لازم‌الاجراست و نیازی به ذکر قانونگذار ندارد. اگر منظور لایحه است، الزام دولت به ارائه لایحه مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است.

ماده (۱۳۹)

۱- تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود.

۲- عبارت «اقدام قانونی» از این جهت که معلوم نیست آیا مجلس به دولت براساس ذیل اصل ۸۵ تفویض اختیار کرده است یا خیر واجد ابهام است. اگر تفویض اختیار صورت گرفته است به آن تصریح شود.

۳- مفهوم عبارت «سازمان‌های توسعه‌ای» اگرچه با توجه به قراین معلوم است (سازمانهای گسترش و نوسازی صنایع ایران و توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران)، ولی بدون ذکر مصادیق توسط مقنن مبهم است.

ماده (۱۴۰)

تعیین مقررات مربوط به سازمان‌های حرفه‌ای نظیر وکلا، روانشناسان، پرستاران، سردفتران، مهندسان معدن، مهندسان کشاورزی و غیره به دلیل ماهیت تقنینی آن جزء اختصاصات مقنن است و تمامی احکام اصلی و اساسی مربوط به آنها در قوانین عادی مورد حکم قرار گرفته است لذا واگذاری آن به دولت مغایر

اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۱۴۱)

با توجه به ماهیت آیین‌نامه‌ای موضوع ماده مذکور که جنبه مقررات‌گذاری دارد، لذا مرجع تصویب آن براساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی باید هیأت وزیران یا وزیران مربوط باشد و تفویض آن به شورای اقتصاد به دلیل عضویت افراد غیروزییر مغایر اصل مذکور است. در ضمن به دلیل اطلاق واژه «تخفیفات» که شامل تخفیف‌های مالیاتی نیز می‌شود، مغایر اصل ۵۱ قانون اساسی است.

ماده (۱۴۲)

واژه «پروژه» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده (۱۴۳) مکرر (۱)

در بند (الف) اطلاق کلیه پتانسیل‌های معدنی کشور با سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در خصوص عدم صلاحیت بخش غیردولتی در خصوص مالکیت، مدیریت و سرمایه‌گذاری در زمینه معادن نفت و گاز مغایرت دارد.

ماده (۱۴۳) مکرر (۲)

موضوع بند (الف) با توجه به اینکه جنبه آیین‌نامه‌ای و وضع مقررات دارد بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیران مربوط است، لذا تفویض آن به فرد غیروزییر (معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور) مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

ماده (۱۴۵)

۱- عبارت «لغو تخفیفات تکلیفی» با بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص ارائه تخفیفات تکلیفی برای ایثارگران مغایرت دارد، لذا مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.

۲- وظایف، اختیارات و مسؤولیت‌های سازمان هواپیمایی کشوری در ماده (۵) اصلاحی قانون هواپیمایی کشوری - مصوب ۱۳۶۷- توسط مقنن احصا شده است، لذا عبارت «اقدام قانونی» مندرج در بند (ج) اگر متضمن ارائه لایحه باشد، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است و اگر مستلزم وضع مصوبه هیأت وزیران باشد، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

۳- واژه‌های «فرکانس» و «سیستم» مندرج در بند (د) و واژه «هاب» در بند (ه) به دلیل عدم ذکر معادل فارسی مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

۴- در بند (ه) اگر استقلال سازمانی، مالی و مدیریتی متضمن اعطای شخصیت حقوقی به فرودگاه امام خمینی در قالب شرکت دولتی باشد، نیاز به اذن مقنن دارد و این امر قابل تفویض به دولت نیست، لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۱۴۶)

تذکر: قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت - مصوب ۱۳۸۶ - یک قانون دائمی است.

بند (الف) ماده (۱۴۷)

۱- عدم تصریح واریز عوارض وصولی به خزانه مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی است.

۲- تصویب شورای اقتصاد به دلیل حضور افراد غیروزییر مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

بند (ب) ماده (۱۴۷)

تصویب شورای اقتصاد به دلیل حضور افراد غیروزییر مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

بند (ج) ماده (۱۴۷)

با توجه به اینکه تعیین خسارت و میزان آن مستلزم رسیدگی قضایی است، لذا عدم تصریح به آن مغایر اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ است و چون متضمن دخالت قوه مجریه در فعالیت‌های مربوط به قوه قضائیه است، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.

بند (ه) ماده (۱۴۷)

دستورالعمل مصوب معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور با توجه به آنکه جنبه آیین‌نامه‌ای و وضع مقررات دارد، به دلیل غیروزی بودن معاون مذکور مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
بند(ز) ماده(۱۴۷)

۱- در جزء(۲)، واژه «کانتینر» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
۲- در تبصره(۲)، سیاست‌های مصوب شورای اقتصاد چون متضمن وضع مقررات است، بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی مستلزم تصویب آن توسط هیأت وزیران یا وزیران مربوط است که بر این اساس به دلیل حضور افراد غیروزی در شورای مذکور مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
ماده(۱۴۸)

۱- عبارت «اقدام قانونی» از این جهت که معلوم نیست آیا مجلس بر اساس ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی به دولت تفویض اختیار کرده است یا اینکه به دولت اختیار داده است لایحه مربوط را به مجلس شورای اسلامی ارائه کند، واجد ابهام است.

۲- واژه‌های «پروژه» و «تراک» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
ماده(۱۴۸) مکرر(۱)

به دلیل اینکه نظام تعرفه‌گذاری خدمات دریایی و بندری مستلزم وضع مقررات و آیین‌نامه است، لذا براساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی این صلاحیت متعلق به هیأت وزیران یا وزیران مربوط است که به دلیل وجود افراد غیروزی در شورای اقتصاد مغایر اصل مذکور است.
ماده(۱۴۸) مکرر(۲)

با توجه به اینکه تعیین محدود مناطق آزاد ماهیت تقنینی دارد و این موضوع قبلاً نیز مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود (منطقه آزاد ارس)، لذا تعیین محدوده منطقه آزاد توسط مرجعی غیر از مجلس شورای اسلامی مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.
ماده(۱۵۰)

در تبصره بند(الف) اولاً چون تعیین خسارت مستلزم رسیدگی قضایی است، لذا واگذاری آن به قوه مجریه و عدم تصریح به صلاحیت قوه قضائیه مغایر اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی است، ثانیاً تعیین جریمه توسط آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران با توجه به اینکه حکم به مجازات و اجرای آن بر اساس اصل ۳۶ قانون اساسی تنها باید از طریق دادگاه و به موجب قانون باشد، لذا مغایر اصل ۳۶ قانون اساسی است.
ماده(۱۵۱)

۱- در بند(الف) با توجه به عضویت افراد غیروزی از جمله رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری (به موجب بند(الف) ماده(۱۶۶) قانون برنامه سوم توسعه - مصوب ۱۳۷۹- تنفیذی در ماده(۱۱۵) قانون برنامه چهارم توسعه) در شورای عالی شهرسازی و معماری و اینکه تدوین ضوابط و مقررات براساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیران مربوط است، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است. به همین استدلال مفاد تبصره(۱) بند(الف) نیز مغایرت دارد.

۲- تبصره(۲) با توجه به صلاحیت شورای عالی برنامه‌ریزی (مصوب مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی) مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.
ماده(۱۵۴)

در بند(ج)، قانونی تحت عنوان قانون حمایت از احیای بافت‌های فرسوده وجود ندارد.
بند(الف) ماده(۱۵۵)

تدوین و اجرای سازوکارهای حقوقی، مالی و فرهنگی مستلزم وضع مقررات آیین‌نامه‌ای است که براساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران است که به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی، هیأت وزیران

طی تصویب‌نامه شماره ۴۴۸۳۳/ت ۲۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۶ سند توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی را تصویب نمود، لذا با توجه به اینکه افراد غیروزی در ترکیب اعضای شورای عالی شهرسازی و معماری حضور دارند بنابراین اعطای این صلاحیت مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
بند(ب) ماده(۱۵۵)

عبارت «وضع مقررات بازدارنده» چون مستلزم تعیین مجازات است و این امر براساس اصل ۳۶ قانون اساسی جزء اختصاصات مقنن است و از سوی دیگر مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی، اقتصادی و غیره است، لذا تفویض آن به دولت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.
ماده(۱۵۶) مکرر(۱)

۱- عبارت «اقدام قانونی» اگر منظور ارائه لایحه باشد، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است و اگر مستلزم اصلاح قانون باشد، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است، لذا مواجه با ابهام است.
۲- عبارت «برنامه جامع مدیریت شهری» اگر متضمن دخالت در حوزه امور محلی و صلاحیت‌های شورای اسلامی شهرها باشد، مغایر اصول ۶، ۷ و ۱۰۰ قانون اساسی است.
ماده(۱۵۶) مکرر(۳)

اقدام به تدوین نظام درآمدهای پایدار شهرداری‌ها از طریق مراجع ذیربط به لحاظ اینکه معلوم نیست آیا دولت ملزم به ارائه لایحه است یا رأساً دولت می‌تواند این امر را که ماهیت تقنینی دارد به صورت آیین‌نامه تصویب کند، واجد ابهام است. اگر دولت ملزم به ارائه لایحه باشد، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است و اگر دولت رأساً نسبت به تصویب نظام درآمدهای پایدار شهرداری‌ها کند، به دلیل ماهیت تقنینی آن، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.
ماده(۱۵۶) مکرر(۴)

۱- اولاً عنوان دقیق قانون (قانون تأسیس شرکت راه‌آهن شهری تهران و حومه) قید شود. ثانیاً ظاهراً این قانون براساس لایحه قانونی اصلاح قانون تأسیس شرکت راه‌آهن شهری تهران و حومه - مصوب ۱۳۵۹/۴/۱۵ شورای انقلاب - نسخ ضمنی شده است. با این حال تبصره(۲) ماده‌واحد قانون مصوب سال ۱۳۵۴ با توجه به مفاد حکم تبصره(۱) ماده(۱) لایحه قانونی یادشده منسوخ است. مؤید این استدلال حکم مندرج در ماده(۱۱) قانون حمایت از سامانه‌های حمل و نقل ریلی شهری و حومه - مصوب ۱۳۸۵- است که براساس آن مقررات تبصره‌های (۱) و (۲) ماده(۱) لایحه قانونی اصلاح قانون تأسیس شرکت راه‌آهن شهری تهران و حومه مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب اسلامی به کلیه سامانه‌های حمل و نقل ریلی شهری و حومه موضوع این قانون تسری پیدا می‌کند. به هر حال با توجه به اینکه مجلس شورای اسلامی به موضوع تبصره(۲) ماده واحد قانون تأسیس شرکت قطار شهری تهران و حومه - مصوب ۱۳۵۴- اشاره کرده است، حکم قانونی مندرج در آن ملاک خواهد بود. در حکم مذکور به ماده(۵۰) قانون برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۰- اشاره شده است. در خصوص ماده(۵۰) قانون مذکور اولاً نظر شماره ۸۶/۳۰/۲۲۸۱۸ مورخ ۱۳۸۶/۷/۸ شورای نگهبان^۱ راجع به بند(۹) ماده(۵۰) قانون یادشده که به استناد اصل ۴ قانون اساسی صادر شده است، لازم‌الرعايه است ثانیاً با توجه به اینکه آرای هیأت موضوع بند(۲) ماده(۵۰) قانون مذکور قطعی تلقی شده و به صلاحیت محاکم دادگستری اشاره‌ای نشده است، لذا مغایر اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی است.

۱. اطلاق جواز استفاده نمودن دولت از اراضی مذکور خلاف موازین شرع دانسته شد زیرا شامل اراضی که طبق ضوابط شرعی دارای مالک یا ذیحق شرعی می‌باشد نیز می‌گردد ولذا اطلاق جواز استفاده بدون رضایت مالک یا ذیحق در فرض عدم وجود ضرورت میبچه خلاف موازین شرع می‌باشد. البته قوانین مصوب پس از پیروزی انقلاب اسلامی که شامل این موارد می‌شود لازم است مورد توجه قرار گیرد. همچنین عدم پرداخت وجه در مواردی که عیناً یا منفعتاً مشمول ضمان ید می‌باشد - مانند مواردی که طبق ضوابط شرعی مالک داشته باشد - خلاف موازین شرع بوده و موجب ضمان می‌گردد.

بند(ب) ماده(۱۵۹)

در تبصره(۲) نصب و عزل معاون برنامه‌ریزی استانداری توسط معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور با توجه به اینکه استانداری‌ها زیرمجموعه وزارت کشور هستند، نافی اختیارات وزیر کشور و موجب سلب اختیار از وی شده، لذا از این جهت مغایر اصل ۱۳۷ قانون اساسی است.

بند(ج) ماده(۱۵۹)

حضور نمایندگان مجلس شورای اسلامی در شوراهای وابسته به قوه مجریه به عنوان ناظر، حتی بدون داشتن حق رأی مغایر اصل تفکیک قوا (اصل ۵۷ قانون اساسی) و در تعارض با صلاحیتهای ذاتی و قانونی مجلس شورای اسلامی (تقنین و نظارت) است که ابزارهای قانونی آن به تصریح در اصول قانون اساسی مورد اشاره قرار گرفته است.

بند(ه) ماده(۱۵۹)

وظایف و اختیارات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان قبلاً در ماده(۷۱) قانون برنامه سوم توسعه (تنفیذی در ماده(۸۳) قانون برنامه چهارم توسعه) به تفصیل مورد اشاره قرار گرفته است، در حالی که در بند(ه) تفصیل وظایف و اختیارات به هیأت وزیران تفویض شده است که به دلیل ماهیت تقنینی آن مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند(و) ماده(۱۵۹)

الزام قوه مجریه به ارائه گزارش به نمایندگان استان (نه مجلس شورای اسلامی) مغایر اصول ۵۸ و ۶۲ قانون اساسی است.

بند (الف) ماده(۱۶۰)

در تبصره واژه «پروژه» بدون ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

بند (ه) ماده(۱۶۰)

عدم تعیین حداقل و حداکثر (کف و سقف) اعتبارات هزینه‌ای توسط قانونگذار و واگذاری آن به معاونت مغایر اصول ۵۲ (تصویب بودجه سالانه توسط مقنن و تغییر در ارقام بودجه به موجب قانون) و ۵۳ (لزوم همه پرداختها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون) قانون اساسی است.

ماده(۱۶۴)

۱- تعیین دو نفر از اعضای کمیسیون‌های داخلی مجلس به عنوان ناظر و شرکت در جلسات شورا مغایر اصل تفکیک قوا (اصل ۵۷ قانون اساسی) است و مجلس می‌تواند از مکانیزم‌ها و سازوکارهای پیش‌بینی شده در قانون اساسی (تحقیق و تفحص، سؤال، استیضاح و تذکر) استفاده کند.

۳- ترکیب اعضاء، شرح وظایف تفصیلی، مسؤولیت‌ها، اختیارات و ارکان شورا جنبه تقنینی دارد، لذا احاله آن به آیین‌نامه مصوب دولت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده(۱۶۵)

در تبصره(۲)، اعطای صلاحیت به شورای اقتصاد مبنی بر وضع مقررات آیین‌نامه‌ای با توجه به حضور افراد غیروزیر در شورای مذکور مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

ماده(۱۶۶)

۱- در تبصره(۲) شوراهای هماهنگی توسعه منطقه‌ای در لایحه دولت بوده است (ماده(۱۶۷)) که در مصوبه مجلس این ماده حذف شده است، لذا ماهیت، وظایف، اختیارات، صلاحیت‌ها و اعضای آن مبهم و نامعلوم است.

۲- تذکر: در تبصره(۲) عنوان دقیق، شورای عالی حفاظت محیط زیست است.

۳- در تبصره(۲) وضع ضوابط و مقررات توسط شورای مذکور که افراد غیروزیر نیز در آن عضو هستند،

مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۴- در تبصره (۳) با توجه به اینکه اختیارات، وظایف و صلاحیت‌های شورای عالی حفاظت محیط زیست به ترتیب زیر در قوانین توسط مقنن پیش‌بینی شده است، لذا هرگونه اصلاح آن باید توسط خود مقنن صورت گیرد نه نهاد و مرجع دیگری مثل شورای عالی اداری، لذا احاله آن به شورای عالی اداری مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است:

الف) ماده (۳) قانون شکار و صید - مصوب ۱۳۴۶-

ب) مواد (۳)، (۸)، (۲۰) و (۲۱) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست - مصوب ۱۳۵۳-

ج) ماده (۲۹) اصلاحی قانون شکار و صید - مصوب ۱۳۵۳-

د) تبصره (۱) ماده واحد قانون اخذ ورودیه از بازدیدکنندگان پارک‌ها و موزه‌های تاریخ طبیعی - مصوب ۱۳۶۷-

ه) ماده (۴) قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا - مصوب ۱۳۷۴-

و) ماده (۱۰۵) قانون برنامه سوم توسعه تنفیذی در ماده (۷۱) قانون برنامه چهارم توسعه - مصوب ۱۳۸۳-

ز) تبصره (۲) ماده (۲) و ماده (۱۱) قانون مدیریت پسماندها - مصوب ۱۳۸۳-

ح) ماده (۶۲) و بند (الف) ماده (۶۴) قانون برنامه چهارم توسعه - مصوب ۱۳۸۳-

ط) ماده (۱) قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی - مصوب ۱۳۸۷-

لازم به ذکر است براساس ماده واحد قانون تعیین وضعیت شوراهای عالی - مصوب ۱۳۸۷- که به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است، شورای عالی حفاظت محیط زیست با حفظ اختیارات و وظایف و اعضای آنها کمافی السابق براساس قوانین ذی‌ربط قبلی تشکیل داده می‌شود، لذا هرگونه اصلاح مصوبه مجمع توسط مجلس شورای اسلامی بر اساس نظر تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ شورای نگهبان محل ایراد و تأمل است.

ماده (۱۶۸)

با توجه به اینکه تعیین مرجع تصویب نظام شاخص‌های پایداری محیطی به تشخیص هیأت وزیران واگذار شده است و هیأت وزیران ممکن است آن را به هر نهاد و مرجع دلخواه خود تفویض کند، لذا این امر مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۱۶۹)

۱- براساس ماده (۷۳) قانون برنامه چهارم توسعه - مصوب ۱۳۸۳- دولت موظف شده بود برنامه طرح جامع تقسیمات کشوری را جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید در حالی که در ماده (۱۶۹) شرط تصویب مجلس شورای اسلامی حذف شده است و این اختیار رأساً به هیأت وزیران تفویض شده است که این امر با توجه به ماهیت تقنینی موضوع مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. سوابق و پیشینه تاریخی و قانونی امر نیز دلالت بر تقنینی بودن موضوع دارد که می‌توان به قوانین زیر اشاره کرد:

۱) قانون تشکیل ایالات و ولایات و دستورالعمل حکام - مصوب ۱۲۸۶-

۲) قانون تقسیمات کشور و وظایف فرمانداران و بخشداران - مصوب ۱۳۱۶-

۳) قانون اصلاح قانون تقسیمات کشور و اصلاح قانون راجع به محصلین کلاس اختصاصی وزارت داخله - مصوب ۱۳۱۶-

۴) لایحه اصلاح تبصره ماده (۶) و ماده (۷) قانون تقسیمات کشوری و وظایف و فرمانداران و بخشداران - مصوب ۱۳۵۸/۴/۲۰ شورای انقلاب -

۵) قانون تهیه و تنظیم لایحه تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۰-

۶) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۲-

۷) بند(الف) تبصره(۶۹) قانون برنامه دوم توسعه - مصوب ۱۳۷۳-

۸) ماده(۷۳) قانون برنامه چهارم توسعه - مصوب ۱۳۸۳-

۲- واگذاری اختیارات وزیران به استانداران به موجب آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران با توجه به اینکه براساس اصل ۱۳۳ قانون اساسی حدود اختیارات هریک از وزیران را قانون تعیین می‌کند مغایر اصول ۸۵ و ۱۳۳ قانون اساسی است و از این جهت که مسئولیت وزیران را در برابر مجلس شورای اسلامی سلب می‌کند، مغایر اصل ۱۳۷ قانون اساسی است.

۳- با عنایت به اینکه وظایف و اختیارات استانداران به موجب قانون تعیین می‌شود و ماهیت آن تقنینی است، لذا تقویت نقش استانداران براساس اقدام دولت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. لازم به ذکر است قانون راجع به وظایف و اختیارات استانداران - مصوب ۱۳۳۹- و لایحه قانونی اختیارات استانداران کشور جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۲۹ شورای انقلاب - مؤید این امر است که تعیین حدود وظایف و اختیارات استانداران باید به موجب قانون باشد.

بند(الف) ماده(۱۷۰)

به موجب بند(ب) ماده(۶۸) قانون برنامه چهارم توسعه - مصوب ۱۳۸۳- اساسنامه صندوق ملی محیط زیست به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. بر این اساس تصویب‌نامه شماره ۳۲۳۷۸/ت ۳۳۳۳۹ هـ مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۲ به تصویب هیأت وزیران رسید و به موجب تصویب‌نامه شماره ۱۶۷۸۸۵/ت ۳۹۲۵۷ هـ مورخ ۱۳۸۷/۹/۱۸ اصلاح شد. بنابر این جزء(۲) بند(الف) مبنی بر اقدام قانونی در خصوص اصلاح اساسنامه واجد ابهام است از این جهت که معلوم نیست آیا دولت باید به مجلس لایحه ارائه کند یا اینکه تفویض اختیار قبلی همچنان پابرجاست. لازم به ذکر است تأسیس سازمان‌های دولتی در قوانین برنامه ماهیت ساختاری دارد و مدت اعتبار آنها محدود به پایان برنامه نیست که به عنوان مثال می‌توان به مفاد حکم بند(الف) ماده(۵۹) قانون برنامه سوم توسعه در خصوص تشکیل سازمان امور مالیاتی اشاره کرد که در برنامه چهارم توسعه تنفیذ نشده، ولی در بقا و اعتبار وجودی سازمان یادشده نمی‌توان هیچگونه شک و تردیدی وارد نمود و به زوال سازمان مذکور حکم کرد.

بند(ب) ماده(۱۷۰)

۱- با توجه به تفکیک شرکت از مؤسسه دولتی در ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی، عدم تعیین ماهیت حقوقی سازمان توسعه و عمران دریا و سواحل واجد ابهام و محل ایراد است.

۲- با توجه به مفاد ذیل اصل ۸۵ مبنی بر داشتن اساسنامه سازمانهای دولتی، عدم تعیین مرجع تصویب اساسنامه که قانون هر سازمان دولتی محسوب می‌شود، مغایر اصل مذکور می‌باشد. بدیهی است واژه «سازمان» مندرج در بند(ب) حاکی از آن است که مقنن در صدد اعطای شخصیت حقوقی به سازمان مذکور بوده است و اگر چنین قصدی نداشته است، نیازی به ذکر این بند نبود و وزارت کشور می‌توانست در چارچوب قوانین و مقررات ساختار لازم را در زیرمجموعه یکی از معاونتهای خود ایجاد کند.

۳- الزام نهادهای نظامی بدون اذن فرماندهی معظم کل قوا با بند(۴) اصل ۱۱۰ و اصل ۵۷ قانون اساسی مغایر است.

۴- تبصره(۳) اگر دلالت بر وضع و تصویب اساسنامه سازمان توسعه و عمران دریا و سواحل از طریق آیین‌نامه اجرایی کند، همانگونه که در خصوص سازمان امور مالیاتی کشور اتفاق افتاد، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. لازم به یادآوری است که در بند(الف) ماده(۵۹) قانون برنامه سوم توسعه به موضوع وضع و تصویب اساسنامه سازمان امور مالیاتی اشاره نشده بود، ولی به موضوع تصویب تشکیلات سازمان و آیین‌نامه اجرایی توسط هیأت وزیران تأکید شده بود که بر همین اساس ابتدا هیأت وزیران اساسنامه سازمان مذکور را به شورای نگهبان ارسال کرد، ولی شورای نگهبان آن را مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی تلقی کرد، با این استدلال

که اجازه تصویب اساسنامه به هیأت وزیران از جانب مجلس به دولت واگذار نشده است و متعاقب این نظر، همان متن قبلی در قالب تشکیلات سازمان و آیین‌نامه اجرایی که دقیقاً متضمن احکام اساسنامه‌ای بود، توسط هیأت وزیران تصویب و ابلاغ شد، بدون اینکه تشریفات و ترتیبات مقرر در اصل ۹۶ قانون اساسی رعایت شود.

ماده (۱۷۱)

۱- تعیین ضوابط زیست‌محیطی توسط افراد غیروزی کشور با توجه به جنبه مقررات‌گذاری دارد، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲- تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود.

ماده (۱۷۱) مکرر (۲)

عنوان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با توجه به اینکه در سایر مواد از عنوان معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور استفاده شده است، محل تأمل است.

بند (الف) ماده (۱۷۲)

به موجب ماده (۱۰۵) قانون برنامه سوم توسعه تنفیذی در ماده (۷۱) قانون برنامه چهارم توسعه، طرح‌های بزرگ تولیدی و خدماتی باید بر اساس ضوابط پیشنهادی شورای عالی حفاظت محیط زیست و مصوب هیأت وزیران^۱ مورد ارزیابی زیست‌محیطی قرار گیرد، در حالی که در بند (الف) تصویب هیأت وزیران حذف شده و صلاحیت وضع ضوابط به شورای عالی حفاظت محیط زیست واگذار شده است. با توجه به اینکه در ترکیب اعضای شورای مذکور افراد غیروزی عضویت دارند، لذا تصویب ضوابط که متضمن وضع مقررات به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی است، مغایر اصل مذکور است.

تبصره (۲) ماده (۱۷۲)

۱- عنوان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با توجه به استفاده از عنوان معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور در موارد دیگر محل تأمل است.

۲- عنوان «مراجع ذی‌ربط» بدون تعیین مصادیق محل ابهام است.

ماده (۱۷۳)

۱- واژه «ارگانیک» مندرج در بند (الف) با توجه به عدم ذکر معادل فارسی مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

۲- در بند (د) اطلاق عبارت «ساماندهی مجدد سازمان‌های موجود» چون شامل تغییر ماهیت حقوقی آنها نیز می‌شود (موضوع قانون اصلاح مواد (۱۳۹) و (۱۵۴) قانون برنامه چهارم توسعه - مصوب ۱۳۸۶) و این امر ماهیت تقنینی دارد لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند (ل) ماده (۱۷۴)

عبارت «اقدام قانونی» چون معلوم نیست که دلالت بر ارائه لایحه دارد یا مجوز تفویض اختیار براساس ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی است، واجد ابهام است.

ماده (۱۷۴)

۱- در بند (ل) عبارت «اقدام قانونی» از این جهت که معلوم نیست تفویض اختیار بر اساس ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی است یا مفهوم ارائه لایحه است، واجد ابهام است.

۲- در بند (ف) با توجه به اینکه براساس قوانین موجود دهیار توسط شورای اسلامی روستا انتخاب می‌شود و این امر جزء امور محلی محسوب می‌شود و امور محلی براساس اصول ۷ و ۱۰۰ قانون اساسی در صلاحیت شوراهای اسلامی می‌باشد، لذا تعیین دهیار به عنوان مدیر اجرایی روستا از سوی هیأت وزیران مغایر اصول

۱. تصویب‌نامه شماره ۴۰۱۸/ت/۳۱۶۱۳ هـ مورخ ۱۳۸۷/۰۱/۲۰

مذکور است. لازم به یادآوری است دهیاری بر اساس قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاهای کشور - مصوب ۱۳۷۷- ایجاد شد (همانند شهرداری که به عنوان قوه مجریه نهاد حکومت محلی محسوب می‌شود) و نصب و عزل وی نیز همانند شهردار در حوزه صلاحیت شورای اسلامی روستا (بند(م) ماده(۶۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵) است.

ماده(۱۷۵)

کل ماده به دلیل عدم ذکر تأیید و تصویب فرماندهی معظم کل قوا مغایر با بند(۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است و نیز با توجه به اینکه به موجب بند(۱) اصل ۱۷۶ قانون اساسی، تعیین سیاست‌های دفاعی کشور جزء صلاحیت‌های شورای عالی امنیت ملی است، لذا مغایر با بند(۱) اصل مذکور است.

ماده(۱۷۶)

در بند(ه) واژه «سایبر» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده(۱۷۷)

۱- به دلیل اینکه به اذن مقام معظم فرماندهی کل قوا اشاره‌ای نشده است، مغایر با بند(۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است و نیز با توجه به اینکه تعیین سیاست‌های دفاعی جزء صلاحیت‌های شورای عالی امنیت ملی است، لذا مغایر با بند(۱) اصل ۱۷۶ قانون اساسی است.

۲- در جزء(۲) بند(الف)، واژه «اپتیک» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده(۱۷۸)

با توجه به اینکه تعیین سیاست‌های دفاعی - امنیتی به موجب بند(۱) اصل ۱۷۶ قانون اساسی از صلاحیت‌های شورای عالی امنیت ملی محسوب می‌شود، لذا مغایر با بند (۱) اصل مذکور است.

ماده(۱۷۹)

با عنایت به اینکه تأیید ستاد کل نیروهای مسلح، تأیید فرماندهی معظم کل قوا محسوب نمی‌شود، لذا مغایر با بند(۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی محسوب می‌شود. همچنین با توجه به اینکه در اصل ۱۴۷ قانون اساسی از واژه «ارتش» استفاده شده است، لذا اطلاق عبارت «مشمولان وظیفه» که شامل سپاه و نیروی انتظامی نیز می‌شود، مغایر اصل مذکور است.

ماده(۱۷۹) مکرر(۱)

۱- با توجه به صلاحیت شورای عالی امنیت ملی در تعیین سیاست‌های دفاعی و امنیتی مندرج در بند(۱) اصل ۱۷۶ قانون اساسی و صلاحیت مقام معظم رهبری در فرماندهی کل نیروهای مسلح مندرج در بند(۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی، لذا تعیین این سیاست‌ها توسط مجلس، مغایر با بند(۱) اصل ۱۷۶ و بند(۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.

۲- با توجه به اینکه تعیین سیاست‌های دفاعی و امنیتی بر اساس بند(۱) اصل ۱۷۶ قانون اساسی در صلاحیت شورای عالی امنیت ملی است و توجهاً به مفاد بندهای (۲) و (۳) اصل ۱۷۶ قانون اساسی، مصوبات شورای مذکور پس از تأیید مقام معظم رهبری (به موجب ذیل اصل مذکور) لازم‌الاجراست، لذا ترتیب پیش‌بینی شده در انتهای ماده(۱۷۹) مکرر(۱)، مغایر ترتیبات و تشریفات مندرج در اصل ۱۷۶ قانون اساسی است.

۳- در بند(۱۱) عبارت «دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده(۱۶۰) این قانون» واجد ابهام و ایراد است، چون عبارت مذکور ارتباطی با مفاد ماده(۱۶۰) ندارد.

ماده(۱۸۳)

۱- با توجه به اینکه وضع و تصویب «آیین‌نامه» براساس صلاحیت‌های هیأت وزیران مندرج در اصل ۱۳۸

مربوط به هیأت وزیران است، لذا این واژه در مغایرت با اصل مذکور است.

۲- صرفنظر از اشکال بند(۱) با توجه به اینکه براساس اصل ۱۷۶ قانون اساسی «مصوبات» شورای عالی امنیت ملی پس از تأیید مقام معظم رهبری لازم الاجراست و همین امر دلالت بر صلاحیت شورای عالی امنیت در وضع مصوبه دارد، لذا به دلیل عدم تصریح به تأیید معظم له، مغایر اصل مذکور است.

بند(الف) ماده(۱۸۳) مکرر

۱- اطلاق تهیه طرح جامع (که شامل تصویب آن نیز می شود) چون متضمن امور تقنینی است از جمله نحوه تهیه اطلاعات خصوصی افراد و چگونگی استفاده از آن، لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است و بدون تعیین ضوابط مورد نظر از سوی مقنن، چنین صلاحیتی را نمی توان برای وزارت اطلاعات تعیین کرد، چون با حقوق و آزادیهای اساسی مردم مرتبط است.

۲- واژه «دیجیتال» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

۳- اطلاق تبصره بند(الف) چون شامل دستگاه های زیر نظر مقام معظم رهبری و پرونده های مرتبط با قوه قضائیه نیز می شود، مغایر اصل ۵۷ است.

بند(ب) ماده(۱۸۳) مکرر

۱- تهیه طرح نظام ملی تعیین صلاحیت امنیتی شامل مشاغل دولتی، عمومی و خصوصی به دلیل عدم تعیین ضوابط مورد نظر از سوی مقنن و تفویض آن به قوه مجریه، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است و به دلیل اینکه شورای عالی امنیت ملی به موجب بند(۲) اصل ۱۷۶ قانون اساسی مسئولیت هماهنگ نمودن فعالیتهای سیاسی، اطلاعاتی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در ارتباط با تدابیر کلی دفاعی - امنیتی را بر عهده دارد، لذا تصویب طرح مذکور جزء صلاحیتهای شورای مذکور می باشد و از این جهت مغایر بند(۲) اصل ۱۷۶ قانون اساسی است.

۲- تدوین طرح نظام ساماندهی حفاظت از اسناد و اطلاعات طبقه بندی شده نیز مبنیاً بر استدلال مندرج در بند(۱) با اصل ۸۵ قانون اساسی و بند(۲) اصل ۱۷۶ قانون اساسی مغایرت دارد.

بند(ج) ماده(۱۸۳) مکرر

عدم تعیین دستگاه ها و وظایف هر یک از دستگاه ها توسط مقنن و واگذاری آن به وزارت اطلاعات به دلیل ماهیت تقنینی آن مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. تبصره بند(ج) نیز که تعیین موارد نیازمند قانون را به تشخیص کمیسیون گذاشته است، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. همچنین ارائه موارد نیازمند قانون توسط کمیسیون به مجلس چون در قالب موارد و ترتیبات پیش بینی شده در اصول قانون اساسی (اصول ۷۴ و ۱۰۲) نمی باشد، مغایرت با قانون اساسی دارد.

ماده(۱۸۵) مکرر(۱)

واژه «مدرن» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده(۱۸۷)

۱- با توجه به اطلاق صلاحیت رئیس قوه قضائیه در خصوص تهیه لوایح قضایی مندرج در بند(۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی، الزام رئیس قوه قضائیه به ارائه لایحه قضایی مغایر بند(۲) اصل مذکور است.

۲- در تبصره بند(ج) با توجه به اینکه نیروهای مسلح براساس مقررات، ضابط قضایی محسوب می شوند (ماده(۱۵) قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور کیفری - مصوب ۱۳۷۸) لذا الزام آنان نسبت به اجرای آموزش های تخصصی مربوط بدون اذن و مجوز فرماندهی معظم کل قوا، مغایر با بند(۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.

۳- در جزء(۳) بند(د) با توجه به اختیارات شورای عالی آموزش و پرورش در بررسی و تصویب برنامه های درسی و تربیتی کلیه مؤسسات آموزشی کشور که در حوزه وزارت آموزش و پرورش قرار دارند (موضوع بند(۳)

ماده (۶) لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش - مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۲۷) و تأیید مصوبات شورای مذکور توسط رئیس جمهور (موضوع ماده (۵) اصلاحی لایحه قانونی مذکور - مصوب ۱۳۸۱) و نیز صلاحیت وزارت آموزش و پرورش در تألیف کتب درسی (موضوع بند (۷) ماده (۱۰) قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش - مصوب ۱۳۶۶) و با عنایت به اینکه موضوع جزء (۳) بند (د) جزء وظایف قوه مجریه محسوب می‌شود، لذا مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی (تفکیک قوا) است.

۴- در بند (و)، بند (۹) سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی باید به سیاستهای کلی قضایی نظام اصلاح شود.

۵- در جزء (۲) بند (و)، الزام قوه قضائیه به ارائه لایحه مغایر بند (۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی است.

۶- در بند (ی)، الزام قوه قضائیه به ارائه لایحه مغایر بند (۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی است.

۷- در جزء (۵) بند (ک)، عبارت «مراجع نظارتی» با توجه به اطلاق آن که شامل نهادهایی مثل دیوان محاسبات کشور و کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی می‌شود و اطلاق واژه «پرونده‌ها» که شامل محتوای آن نیز می‌شود، مغایر استقلال قوه قضائیه مندرج در اصل ۵۷ و صدر اصل ۱۵۶ قانون اساسی است.

۸- در بند (ع)، اطلاق آن (وظایف و اختیارات وزیر دادگستری) مغایر اصل ۱۶۰ قانون اساسی و مفهوم الزام و تکلیف رئیس قوه قضائیه به تفویض اختیارات مالی و اداری و اختیارات استخدامی غیرقضات به وزیر دادگستری است.

ماده (۱۸۷) مکرر

۱- عبارت «رشته‌های حقوق» از این لحاظ که آیا شامل غیرحقوق نیز می‌شود یا خیر، واجد ابهام است.

۲- عبارت «واجد صلاحیت» از لحاظ اینکه مرجع تعیین و تشخیص صلاحیت چه نهادی می‌باشد، مبهم است.

۳- با توجه به اینکه اجرای احکام از جمله امور حاکمیتی و مرتبط با صلاحیت‌های ذاتی قوه قضائیه مندرج در اصل ۱۵۶ قانون اساسی است، لذا واگذاری آن به بخش خصوصی مغایر اصل مذکور است.

ماده (۱۸۹)

۱- اطلاق عبارت «دستگاه‌های اجرایی» که شامل مؤسسات وابسته به قوه قضائیه و قوه مقننه و نهاد شورای نگهبان و دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری نیز می‌شود به ارائه گزارش عملکرد به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.

۲- ارائه گزارش عملکرد از سوی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور به رئیس جمهور به دلیل اینکه معاونت مذکور فی‌نفسه فاقد هویت و استقلال حقوقی است و صلاحیت و اعتبار خود را از رئیس جمهور اخذ می‌کند، مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی است.

ماده (۱۹۰)

۱- تذکر: عنوان دقیق قانون قید شود.

۲- در بند (ه) تأیید استانداردهای ملی حسابداری و حسابرسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای چون متضمن وضع ضابطه و مقررات آیین‌نامه‌ای است و این امر براساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیر مربوط است، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

ماده (۱۹۱)

۱- در تبصره بند (الف)، تأیید و ابلاغ استانداردهای زیست محیطی به دلیل اینکه ماهیت آیین‌نامه‌ای دارد و مستلزم وضع مقررات عام و کلی است و این موضوع در انطباق با اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیر مربوط است، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲- در بند (ج)، واژه «پروژه» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

۳- در بند(د)، دستورالعمل مربوط به بخش دفاع به دلیل عدم ذکر موافقت فرماندهی معظم کل قوا مغایر بند(۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.

۴- در بند(ه) واژه «وب‌گاه» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
ماده(۱۹۲)

۱- در بند(ب) به دلیل عدم تعیین سقف، چون متضمن تغییر در ارقام بودجه توسط هیأت وزیران است، لذا مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی است.

۲- در بند(د)، کسر و افزایش بودجه دستگاه‌ها چون متضمن تغییر در ارقام بودجه است، مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی است.

۳- در بند(د)، کسر بودجه سنواتی دستگاه اجرایی و تهاتر آن با مطالبات، مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی است.
ماده(۱۹۴)

در تبصره(۲)، تصویب استانداردهای حسابرسی عملیاتی چون متضمن وضع مقررات کلی است و جنبه مقررات‌گذاری دارد، لذا به دلیل عدم تصویب آن توسط غیروزییر (رئیس سازمان حسابرسی) مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
ماده(۱۹۵) مکرر

۱- تصویب تعیین شرایط و انواع قراردادهای واگذاری توسط شورای اقتصاد به دلیل اینکه جنبه وضع مقررات و آیین‌نامه دارد و در ترکیب اعضای شورای اقتصاد، افراد غیروزییر نیز حضور دارند، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲- در تبصره(۱) تصویب سایر روش‌های تأمین مالی توسط شورای اقتصاد به دلیل حضور افراد غیروزییر در شورای مذکور، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
ماده(۱۹۶)

۱- چون وظایف و اختیارات نهادهای نظارتی (دیوان محاسبات، سازمان بازرسی کل کشور و وزارت اطلاعات) به موجب قانون تعیین شده است و حذف اقدامات موازی، مستلزم اصلاح قوانین مربوط به هر یک از نهادهای مذکور می‌باشد، لذا مغایر اصل ۸۵ است.

۲- با توجه به اینکه بر اساس بند(۷) اصل ۱۱۰ قانون اساسی تنظیم روابط قوای سه‌گانه جزء صلاحیتهای مقام معظم رهبری است، لذا ترتیبات پیش‌بینی شده در ماده(۱۹۶) مغایر با بند(۷) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.
ماده(۱۹۸)

۱- با توجه به اینکه صلاحیت هیأت وزیران یا وزیران مربوط موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی موضوعیت دارد و مراجع پیشنهاد دهنده آیین‌نامه یا تصویب‌نامه جنبه طریقت دارند، لذا تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور قبل از تصویب مراجع مندرج در اصل ۱۳۸ قانون اساسی، نافی صلاحیت مراجع یادشده است و موجب تحدید و تضییق صلاحیت آنها می‌شود.

۲- اطلاق دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های معاونت (به غیر از موارد مربوط به اصل ۱۲۶) چون متضمن وضع مقررات و آیین‌نامه است، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.
ماده(۱۹۹)

۱- در بند(۷)، دستورالعمل معاونت چون متضمن احکام آیین‌نامه‌ای و وضع مقررات عام و کلی است، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲- در بند(۹)، اطلاق انحلال شرکت توسط دولت در مواردی که شرکت توسط مقنن تأسیس شده است، با

توجه به اینکه انحلال شرکت همانند تأسیس آن از اختصاصات مقنن است و ماهیت تقنینی دارد (قانون اصلاح مواد (۱۳۹) و (۱۵۴) قانون برنامه چهارم توسعه - مصوب ۱۳۸۶) مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

۳- در جزء (الف) بند (۱۳)، واژه «سیاست‌گذاری» که توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری (موضوع ماده (۳) قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - مصوب ۱۳۸۳) وضع می‌شود از این لحاظ که متضمن وضع مقررات است و جنبه آیین‌نامه‌ای دارد و براساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی در صلاحیت هیأت وزیران یا وزیران مربوط است و در ترکیب اعضای شورای مذکور افراد غیروزیر نیز حضور دارند، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است (تأیید رئیس جمهور در خصوص مصوبات شورای مذکور نیز نمی‌تواند رافع این ایراد باشد، چون صلاحیت رئیس‌جمهور در وضع آیین‌نامه و مقررات صرفاً مربوط به موضوعات اصل ۱۲۶ قانون اساسی است).

۴- در جزء (الف) بند (۱۳)، ارائه گزارش مراکز تحقیقاتی غیر قوه مجریه به دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری که زیرمجموعه قوه مجریه محسوب می‌شود، نافی استقلال قوا و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.

۵- در بند (ج) ماده (۱۳)، عنوان قانون اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وجود خارجی ندارد.

۶- در بند (۱۶) با توجه به صلاحیت هیأت وزیران در وضع مصوبه لازم‌الاجرا به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی، محدود کردن صلاحیت هیأت وزیران به تصمیم معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، نافی صلاحیت قانونی هیأت وزیران و مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۷- در بند (۱۷)، با توجه به ماهیت اجرایی مفاد آن و حضور افراد غیر قوه مجریه در شورای پول و اعتبار، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

۸- در بند (۲۴) عنوان «قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی» با توجه به اینکه هنوز مراحل نهایی تصویب و ابلاغ را طی نکرده است، لذا باید حذف شود.

۹- در بند (۲۹)، ارائه گزارش به کمیسیون‌های داخلی مجلس مغایر اصول ۵۸ و ۶۲ قانون اساسی است و گزارش باید به خود مجلس شورای اسلامی شود نه کمیسیون‌های آن.
اصلاحات ماده (۱۹۹)

به دلیل عدم تعیین مصادیق صندوقهای توسعه‌ای توسط مقنن، واجد ابهام است.
ماده (۲۰۰)

اطلاق موقوف‌الاجرا شدن قوانین و مقررات مغایر با احکام این قانون، چون شامل مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز می‌شود، لذا مغایر اصول ۱۱۲ و ۵۷ قانون اساسی است.
ماده (۲۰۰) مکرر (۴)

۱- تدوین و تصویب برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده توسط مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری که فاقد شخصیت حقوقی مستقل است و مسؤول آن به عنوان مشاور رئیس جمهور تلقی می‌شود، چون متضمن احکام آیین‌نامه‌ای و وضع مقررات عام و کلی است، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است. همچنین چون برنامه مذکور شامل بازنگری در قوانین نیز می‌شود، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است و به این دلیل که این برنامه شامل بازنگری در مقررات (مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی) نیز هست، لذا مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است، مضاف بر اینکه چون تصویب برنامه شامل اصلاح مقررات مصوب هیأت وزیران نیز است، لذا از این جهت نیز مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است. در نهایت چون برنامه مذکور متضمن اصلاح ساختار اداری و تشکیلاتی زنان و خانواده است و براساس اصل ۱۲۶ قانون اساسی این امر جزء صلاحیت‌های رئیس جمهور است، لذا با اصل مذکور نیز مغایر است.

ماده (۲۰۰) مکرر (۵)

در تبصره (۲)، ارائه گزارش به کمیسیون‌های داخلی مجلس مغایر اصول ۵۸ و ۶۲ قانون اساسی مبنی بر به رسمیت شناخته شدن مجلس شورای اسلامی به عنوان قوه مقننه است، لذا گزارش باید به خود مجلس ارائه شود نه کمیسیون‌های داخلی آن.

ماده (۲۰۰) مکرر (۶)

با توجه به اینکه ستاد کل نیروهای مسلح را نمی‌توان فرماندهی کل نیروهای مسلح تعبیر کرد، لذا عدم تصریح به فرماندهی معظم کل قوا و جایگزینی آن با عبارت ستاد کل نیروهای مسلح مغایر بند (۴) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.

ماده (۲۰۰) مکرر (۸)

با توجه به اینکه برخی از مواد این قانون شامل احکام اساسنامه‌ای است (از قبیل اساسنامه صندوق توسعه ملی موضوع ماده (۷۶) و بر اساس اصل ۸۵ قانون اساسی و مشروح مذاکرات شورای بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸، اساسنامه نمی‌تواند به صورت یک قانون آزمایشی تدوین و تصویب شود و باید حالت دائمی داشته باشد، لذا اطلاق ماده (۲۰۰) مکرر (۸) در بخش مربوط به احکام اساسنامه‌ای مغایر ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی است.